

SLUŽBENE NOVINE

LONDON, meseca decembra godine 1941.

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

RATNO
IZDANJE

Broj 3

PRVI DECEMBAR

Prvi Decembar! Najznačajniji datum u zajedničkoj istoriji Srba, Hrvata i Slovenaca,—dan kada je 1918 Blaženopočvši Kralj Aleksandar I Ujedinitelj, kao Prestolonaslednik i Regent pobednoće Srbije, ovećan slavnim podvizima Svoje herojske vojske, primio u Beogradu adresu Narodnog veća i proglašio ujedinjenje u veliku i slobodnu Kraljevinu, zajedničku svima Srbima, Hrvatima i Slovencima.

Taj istoriski datum proslavili smo ove godine u tujini. Proslavili smo ga time što smo, tegi dana možda više nego obično, po primeru svoga mladog Kralja, nosili u duši sadašnje patnje našega naroda u porobjanoj. O ad bini, za kakve svet do sada nije znao, a istovremeno i najuzvražnije divljenje za besprimerni heroizam koji on pokazuje u predviđenoj borbi protiv neprijatelja naše slobode.

Toga dana još jednom smo se zavetovali da ćemo nastaviti borbu do pobeđe i do vaskrsnuća Kraljevine Jugoslavije. Taj zajednički zavet svih svesnih Srba, Hrvata i Slovenaca za slobzonu borbu radi obnavljanja svoje slobodne državne zajednice, imao je spontani i istovetni izraz u poslednjim govorima koje su održali predsednik Kraljevske vlade, armistički general g. Dušan T. Simović, po predsednik Kraljevske vlade g. Dr. Miho Krek i bivši Hrvatske g. Dr. Ivan Subašić. Njihove reci potvrđuju svetu istinu: da jedini spas Srba, Hrvata i Slovenaca leži u njihovoj zajednici pod vodstvom narodne dinastije Karadjordjevića—zajednici ostvarenoj u Kraljevini Jugoslaviji. Za njeo vaspovlaživanje u punim narodnim granicama, naš narod u ovoy završnoj borbi za svoju nacionalnu slobodu—koju borbu očava i nadahaže Nj. V. Kralj Petar II—spreman je da podnese i poslednje žrtve pred skorom i konačnom pobeđom svoje i savezničke stvari.

Na ovogodišnji praznik Ujedinjenja, Nj. V. Kralj Petar II uputio je Svome narodu preko londonskog radija sledeći manifest:

Uzimajući 27 marta ove godine kraljevsku vlast u svoje ruke, jasno sam video situaciju u kojoj primam taj teški zadatok; bilo Mi je jasno i zašto je Moj narod tražio promenu stanja u zemiji na tako neodoljiv način.

Kaže se da je ta promena došla uzbunom naroda na potpis Trojnog pakta sa Nemačkom. Ali se ne kaže o smislu te uzbune.

Nesumnjivo je da je narod Jugoslavije svojim simpatijama uvek bio bliže zemljama zapadne demokratije, sa kojima se rame uz rame borio i udruženim snagama izjavio svoje oslobođenje i ujedinjenje.

Ali uzbuna na potpis Trojnog pakta premaša značaj toga tradicionalnog prijateljstva sa Engleskom, Francuskom i Sjedinjenim američkim državama.

Buneći se protiv akta kojim je Namesnički režim objavio solidarnost sa siroma Osvinom, narod Jugoslavije bunio se protiv pobeđe ne samo Nemačke, nego u prvom redu protiv pobeđe ideja koje je ona uzela da ognjem i mačem sprovodi u Evropi. U pobeđi Trojnog pakta narod Jugoslavije nije gledao samo ovaj ili onaj odnos sile u Evropi, nego i trajno ropstvo zu u svojoj rodjenoj kući.

Narod Moj nije to htio, i uzbunio se na tu zaveru trojnih sila za pobeđu zla u svetu: uzbunio se neodoljivo i naganom svoga karaktera otvorenog, pravog, očeličenog u borbi protiv zla. Stolećima je narod taj plačao skupim žrtvama svoju slobodu i svoje skromno mesto u svetu. Kada je pre četvrt veka bio napadnut od istih neprijatelja od kojih i danas, on je povratiči se sa svojim starim Kraljem—ostavljao hiljade leševa vojnika, gradjana i dece po snežnim gudurama Albanije. Od tih patnji činilo se svetu da ne može biti većih.

Ali, avaj! patnje današnje još su teže.

Kad sam danas uzeo ovu reč, uzeo sam je da kužem koliko Ja nosim u ovom času u daši patnje Moja naroda za kakve svet do danas nije znao. Dok se iz dana u dan jedne hiljade nevinih ljudi bacaju u zatvor i logore, druge hiljade se izvode iz njih na vešala i strešanja. Širom naše nekad hranom bogate zemlje, iz koje su Nemci izvukli sve što im treba, stotine hiljada porodica dočekuju ovu zimu bez hrane, bez toplo odeće, bez ogreva, dok im ocevi, braća i sinovi propadaju u zarobljeničkim logorima u Nemačkoj i Italiji. Oni, pak, koji pokušavaju da svoje živote spasi bekstvom u šume i planine, proglašuju se komunistima i stavljaju izvan zakona.

Citava naša zemlja u ovom času u kriji je i plamenu.

Ali dok se pred mojim očima redaju slike bede i očajanja, jedan nov prizor se javlja: sa zgarišta popaljenih seli i gradova, iz površki malakšalih begunaca što blude opustelim krajevima, izdvajaju se oni koji još mogu pušku da nose i kojima nikoji teror nije uneo da ubije veru u sebe, u svoj narod, veru u pravo čoveka da živi kao slobodan čovek.

Ti ljudi prelaze preko svojih raznolikih gledanja na uredjenje društvene zajednice, i imaju sam jedan cilj pred sebom—borbu protiv svirepoga neprijatelja naše slobode. Oni se sve više pridružuju, i potpuno treba da se pridruže, regularnim trupama preostaće jugoslovenske vojske, kojima komanduje Draža Mihailović, danas, još, samo pukovnik po činu, ali vojvoda i u Maju i u narodnoj duši, onako kakve su bile vojvode koje su stvarale našu državu.

Niko od nas koji smo izvan zemlje nije mogao da traži te nove žrtve od vas koji ste izloženi udarcima s toliko strana. Dan i noć Ja mislim na tu tešku borbu, i osećam u njoj još jedan odliv krvi, koja bolno krvari kao iz Moja srca. Ali, sve Moje žaljenje zbog novih žrtava kojima se izlaže Moj napačeni narod, Ja priznajem, nadvišava divljenje prema tome besprimernom heroizmu.

Vašim žrtvama i vašim patnjama, to osećamo jasno, kraj mora biti skoro.

To nam kaže uporna volja Velike Britanije, koja je s dana u dan izgradjivala ovu nadmoć koju sada pokazuje prema neprijatelju; to nam kaže stavljanje u pokret američkog džina, koji dolazi da zada poslednji udarac

nasilnicima; ali to nam kaže naročito divni otpor koji naša ruska braća daju udruženim silama čitave reakcionarne Evrope. Govor kojim je arhiepiskop kanterberijski odao priznanje sovjetskoj vojski dao je smisao toj opštoj uzbuni savesti čovečanstva i pokazao je da kroz sva podeljena mšljenja i ideje živi još uvek, netaknuto, zdravo osećanje o dobru i zlu, kao i nesalomljiva volja čovekova da zlu stane nogom za vrat. Tom zlu, Bogu hvala, bliži se kraj.

Složni u obaranju zla, udruženi narodi koji danas vode borbu protiv trojnih sila—nadajmo se—ostaće isto tako solidarni u postavljanju novog, zdravog stanja u Evropi.

Ali to što očekujemo od drugih, moramo pre svega pokazati mi sami u složnom zalaganju za jedno dobro uredjenje naše zemje. Iz diskusija između Srba, Hrvata i Slovenaca; iz borbi ideja političkih i socijalnih; iz iskustava koja smo imali, iz svega što smo preživeli—treba da dodje jedan nauk za budućnost.

Naš napačeni narod zasludio je život u miru, u slobodi, u blagostanju. Jedan istinski demokratski poređak biće onaj koji će Srbima, Hrvatima i Slovencima u slobodnoj državnoj zajednici obezbediti ne samo razvoj njihovih ravnopravnih nacionalnih težnji, nego i svakom gradijanu-pojedincu isto tako ravnopravne uslove za rad i život. Ja čvrsto verujem da će naraštaj koji dolazi, Moj naraštaj, složno pregutati, zajedno sa Mojom, da osivari velike ciljeve ovoga rata:—pravdu za narode ujedinjene saradnjom,—pravdu za čoveka zaštićenog u svome dostojanstvu,—te velike ciljeve koji jedino mogu biti prava cena za sve što je čovečanstvo pretrpelo, a što je naročito pretrpelo Moj narod.

NJ. V. KRALJ PETAR II.

(Snimak učinjen 1 decembra za vreme govora na radiju.)

SLUŽBENI DEO

KRALJEVSKE UREDBE

MI

PETAR II
po milosti Božjoj i volji narodnoj

Kralj Jugoslavije

Na predlog Našeg Ministra vojske i Ministra vazduhoplovstva i mornarice, a po saslušanju Našeg Ministarskog saveta, rešili smo i rešavamo, da se na osnovi Uredbe o izmenama postojećih propisa i donošenja novih od 16. septembra 1939 godine propiše sledeća Uredba sa zakonskom snagom:

Clan 1.

Svi vojni begunci, koji bi bili osudjeni u odsustvu, biće pored zakonom previdenih i u presudi izrečenih kazni—još i lišeni državne pomoći i zaštite, koja se ukazuje našim državljanima u inostranstvu.

Clan 2.

Ova Uredba stupa na snagu sa danom obnarodovanja u "Službenim novinama".

PETAR s.r.

Dj.Br. 51

10 novembra 1941. god.
London
Prezsednik Ministarskog saveta,
Ministar unutrašnjih poslova, Ministar
vazduhoplovstva i mornarice i
zastupnik Ministra vojske,
Armiski djeneral
D. T. Simović s.r.

Prezsednik Ministarskog saveta,
Ministar unutrašnjih poslova, Ministar
vazduhoplovstva i mornarice i zastupnik
Ministra vojske,
Armiski djeneral
D. T. Simović s.r.

Potpriestednik Ministarskog saveta i
Ministar pošta, telegrafa i telefona

Dr. Juraj Krunjević s.r.

Potpriestednik Ministarskog saveta i
Ministar pravde

Slobodan Jovanović s.r.

Potpriestednik Ministarskog saveta i
Ministar gradjevina

Dr. M. Krek s.r.

Ministar inostranih poslova

Dr. M. Ninčić s.r.

Ministar saobraćaja
Milan Grol s.r.

Ministar finansija i zastupnik Ministra
trgovine i industrije

Dr. J. Sutej s.r.

Ministar socijalne politike i narodnog
zdravlja

Dr. S. Budisavljević s.r.

Ministar poljoprivrede i Ministar
snabdevanja i ishrane

Dr. Br. Cubrilović s.r.

Ministar šuma i rudnika
Jov. Banjanin s.r.

KRALJEVSKI UKAZI

MI

PETAR II
po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog našeg Ministra inostranih poslova, a na osnovu §§ 103 stav 1, 104 tačka 9 i 105 stav 1 Zakona o činovnicima od 31. marta 1931 godine, rešili smo i

REŠAVAMO:

da se dr. Milorad Stražnički, Opunomoćeni ministar i izvanredni poslanik prve položajne grupe Kraljevskog poslanstva u Stockholm, otpusti iz državne službe bez prava na penziju.

Naš Ministar inostranih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

PETAR s.r.

21 avgusta 1941 godine
u Londonu

Ministar inostranih poslova,
Dr. M. Ninčić s.r.

MI

PETAR II
po milosti Božjoj i volji narodnoj

Kralj Jugoslavije

Na predlog našeg Prezsednika Ministarskog saveta i Ministra vojske, rešili smo i rešavamo,—da se postavi: Za vojnog, pomorskih i vazduhoplovnih izaslanika u S.S.R. djeneralstabni pukovnik k PUTNIK R. Dimitrije, do sada na raspoloženju Ministra vojske i mornarice.

Naš Prezsednik Ministarskog saveta i Ministar vojske neka izvrši ovaj Ukaz.

PETAR s.r.

Dj.Br. 52
7 septembra 1941. god.

London
Prezsednik Ministarskog saveta,
Ministar unutrašnjih poslova, Ministar
vazduhoplovstva i mornarice i
zastupnik Ministra vojske,

Armiski djeneral
D. T. Simović s.r.

MI

PETAR II
po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog našeg Ministra inostranih poslova, a na osnovu §§ 99 stav 1 i 103 stav 1 Zakona o činovnicima od 31. marta 1931 godine, rešili smo i

REŠAVAMO:

da se pozivaju: Dr. Dušan Marinović, Generalni konsul 4 položajne grupe i stepena Kraljevskog generalnog konsulata u Miljanu za Savetnika iste položajne grupe i stepena Ministarstva inostranih poslova;

Milivoje Milčić, Generalni konsul 4 položajne grupe 1 stepena Kraljevskog generalnog konsulata u Tirani za Savetnika iste položajne grupe i stepena Ministarstva inostranih poslova;

Vladimir Šaponjić, Generalni konsul 4 položajne grupe 1 stepena Kraljevskog generalnog konsulata u Trstu za Savetnika iste položajne grupe i stepena Ministarstva inostranih poslova;

Milutin Milovanović, Savetnik 4 položajne grupe 1 stepena Kraljevskog poslanstva u Budimpešti za Savetnika iste položajne grupe i stepena Ministarstva inostranih poslova;

Dragoslav Protić, Savetnik 4 položajne grupe 2 stepena Kraljevskog poslanstva u Atini za Savetnika iste položajne grupe i stepena Ministarstva inostranih poslova;

Milutin Mirković, Savetnik 4 položajne grupe 2 stepena Kraljevskog poslanstva u Rimu za Savetnika iste položajne grupe i stepena Ministarstva inostranih poslova;

Branimir Popović, Sekretar V položajne grupe Kraljevskog poslanstva u Rimu za Sekretara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Jovan Djurašković, Konsul V položajne grupe Kraljevskog generalnog konsulata u Trstu za Sekretara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Milisav Matić, Vice-konsul VI položajne grupe Kraljevskog generalnog konsulata u Miljanu za Sekretara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Kosta Pavlović, Sekretar VI položajne grupe Kraljevskog poslanstva u Budimpeštu za Sekretara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Ilija Plamenac, Sekretar VII položajne grupe Kraljevskog poslanstva u Rimu za Sekretara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Naš ministar inostranih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

PETAR s.r.

24 oktobra 1941 godine

u Londonu

Ministar inostranih poslova,

Dr. M. Ninčić s.r.

PETAR s.r.

MI

PETAR II
po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog našeg Prezsednika Ministarskog saveta i Ministra vojske,—rešili smo i rešavamo:

da se unapred:

No osnovi člana 98. Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice, a za osvedočenu hrabrost i za osobite zasluge stecene za Otadžbinu u ovome ratu:

u čin djeneralstabnog brigadnog djeneral-a, djeneralstabnog pukovnika MIHAJLOVIĆ M. Dragoljub.

Naš Prezsednik Ministarskog saveta i Ministar vojske neka izvrši ovaj Ukaz.

PETAR s.r.

Dj. Br. 83
7 decembra 1941 god.

London

Prezsednik Ministarskog saveta,

Ministar unutrašnjih poslova, Ministar
vazduhoplovstva i mornarice i zastupnik
Ministra vojske,

Armiski djeneral

D. T. Simović s.r.

MI

PETAR II
po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog našeg Ministra inostranih poslova, u saglasnosti sa našim Prezsednikom Ministarskog saveta, a na osnovu §§ 49 stav 5, 59 stav 1 i 103 stav 1 Zakona o činovnicima od 31. marta 1931 godine, rešili smo i

REŠAVAMO:

da se Većeslav Vilder, državni potsekretar u penziji, postavi za Opunomoćenog ministra i izvanrednog poslanika prve položajne grupe kod čehoslovačke vlade u Londonu.

Naš Ministar inostranih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

PETAR s.r.

27 oktobra 1941 godine

u Londonu

Ministar inostranih poslova,

Dr. M. Ninčić s.r.

MI

PETAR II
po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog našeg Prezsednika Ministarskog saveta i Ministra vojske, rešili smo i rešavamo,—da se postavi: za vojnog izaslanika u Turskoj, artiljeristički potpukovnik BANKOVIC B. Miloš,—a

Da se razreši:

od dosadanje dužnosti djeneralstabnog potpukovnika PROSEN I. Milan i stavi na raspoloženje Ministru vojske.

Naš Prezsednik Ministarskog saveta i Ministar vojske neka izvrši ovaj Ukaz.

PETAR s.r.

Dj. Broj 35
27 oktobra 1941 god.

London

Prezsednik Ministarskog saveta,

Ministar unutrašnjih poslova, Ministar
vazduhoplovstva i mornarice i zastupnik
Ministra vojske,

Armiski djeneral

D. T. Simović s.r.

MI

PETAR II
po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog našeg Prezsednika Ministarskog saveta i Ministra vazduhoplovstva i mornarice,—odlikujemo Našim Ordenom Belog Orla petog reda: Commander-a Wilfrida John-a Wentwortha Woods-a, komandanta engleske podmornice "Triumph",—oslobadajući ga plaćanja takse.

Naš Prezsednik Ministarskog saveta i Ministar vazduhoplovstva i mornarice neka izvrši ovaj Ukaz.

MI

PETAR II

po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog našeg Ministra inostranih poslova, u saglasnosti sa našim Prezsednikom Ministarskog saveta, a na osnovu §§ 49 stav 5, 59 stav 1 i 103 stav 1 Zakona o činovnicima od 31. marta 1931 god., rešili smo i

REŠAVAMO:

da se Dr. Alojz Kuhar postavi za Opunomoćenog ministra i izvanrednog poslanika druge položajne grupe drugog stepena kod vade pojske Republike u Londonu.

Naš Ministar inostranih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

PETAR s.r.

3 novembra 1941 godine
u Londonu
Ministar inostranih poslova

Dr. M. Ninčić s.r.

PETAR s.r.

MI

PETAR II

po milosti Božjoj i volji narodnoj

Kralj Jugoslavije

Na predlog Našeg Prezsednika Ministarskog saveta i Ministra vazduhoplovstva i mornarice rešili smo i rešavamo,—da se razreši:

od dosadanje dužnosti, djeneralstabni potpukovnik LOZIC N. Miodrag,—i stavi na raspoloženje Nacelniku Staba Vrhovne komande.

Naš Prezsednik Ministarskog saveta i Ministar vazduhoplovstva i mornarice neka izvrši ovaj Ukaz.

PETAR s.r.

V.Br. 10
10 novembra 1941. god.

Nj. V. KRALJICA MARIJA JUGOSLOVENSKIM MAJKAMA I ŽENAMA

NJ. V. KRALJICA MARIJA.

Govor koji je Nj. V. Kraljica Marija održala 23.XI.1941 na londonskom radiju

Govorim svima vama, jugoslovenske žene i majke, da vam kažem: da su danas moje misli i moje srce više no ikad ranije sa vama.

Svakoga dana dolaze do nas vesti o ljudima borbama koje vaši sinovi, vaša braća i vaši muževi biju za slobodu po brdima i poljima naše Otadžbine. Vaskočili svet stoji zadivljen pred junaštvom naroda koji nikad u svojoj stotečnoj istoriji nije htio da podeli pred nasiljem ni da se pomiri sa ropstvom.

Ali istovremeno mi saznaјemo i za nebrojene žrtve u tome ratovanju koje ne prestaje. Jedni za drugima, drug do druga, padaju planinski junaci u okrušaju sa neprijateljem. Naporedno sa njima, po selima i gradovima, pada i mimo neboračko stanovništvo, uzimanu u taoštvo, pa obaranu plotunima za krvicu koje nije počinilo.

Kad se ovo ubijanje završi,—a završiće se pobedom dobra i slobode,—biće u našoj zemlji puno majki bez sinova, puno dece bez roditelja i bez hranitelja. Vaša Kraljica, koja iz iskustva ličnog zna šta je ljudska patnja, sačestvuje u velikoj tragediji koju proživljavate vi sa celim narodom. Bezbrojna siročad širom naše Otadžbine imaće uvek u meni zaštitnika i majku.

Danas stegnuti srca i izdržati, da bismo sutra ublažavale nevolju i vaspitavale našu decu kao i dosad u ljubavi prema slobodi,—to je teški i časni udes nas žena i majki. To je poruka koju vam šaljem sa svojom dubokom ljubavlju.

Nj. V. KRALJ VOJSCI

Čestitka povodom praznika Ujedinjenja

Nj. V. Kralj Petar II uputio je na dan 1 decembra sledeću čestitku oficirima, podoficirima i redovima jugoslovenske vojske u Velikoj Britaniji:

Junaci!

Cestitam vam današnju proslavu, dan koji je po prošlom ratu povezao naš narod u nerazdvojnu celinu, i pozivam vas da putem naših predaka služite nesrebreno i požrtvovno Otadžbini, putem koji je tako sjajno obeležila naša vojna istorija poslednjih ratova.

Verujući u vašu primernu službu, nadam se da ćete svojim ratnim drugovima, našoj slovenskoj braći Poljacima, dostoje prestatiti onaj isti vojnički i ratnički duh koji nam je obezbedio mesto u ratnoj istoriji. Sa tim željama Ja vas srdačno pozdravljam.

Ziveli Moji dragi vojnici!

PETAR II

Nj. V. KRALJ PETAR II O TEHNICI I JUNAŠTVU

Govor Nj. V. Kralja prilikom posete 285 eskadrili vazduhoplovog školskog korpusa u Coulsdon and Purley 9 novembra 1941

Dragi Moji prijatelji,

Kada su me upitali da li bih htio doći da prisustvujem današnjoj vašoj srećanosti, Ja sam to odmah prihvatio sa najvećim zadovoljstvom. To je stoga što uvidjam važnost posla koji vršite i uloge koju ste pozvani da jednog dana odigrate.

Nj. V. Kralj obilazi jugoslovensku hidroaviaciju negde na Bliskom Istoku.

Sa razlogom se ističe da se okolnosti pod kojima se danas vodi rat u bitnosti razlikuju od onoga što je bilo nekada: sa napretkom tehnike menjaju se i usavršavaju i sredstva modernog ratovanja. Cuje se često da je današnji rat ustvari rat mašina, rat dveju proizvodnji i dveju organizacija.

To je sasvim tačno. Primer Moje zemlje, koja je vojnički podlegla jer tehnički nije bila ni izdaleka doraska neprijatelju, ide u prilog tačnosti teze.

Ali Ja bih htio podvući ovom prilikom da, koliko god da je ratovanje danas u velikoj zavisnosti od tehnike, onaj raniji činilac lične hrabrosti i samopregora nije izgubio od svoje važnosti. To kao da se pomalo počinje da gubi iz vida. Tehnika—da, ali samo i uvek udružena sa junaštvom, samo i uvek u službi velikih ljudskih idea. U osnovi, skraćeno i uprošćeno, rat dobija, pri ravnici tehnici, ipak srce junacko, moralni faktor.

Ko će dobiti ovaj rat koji trese svetom iz temelja?

Dobiće ga posigurno strana na kojoj je Engleska sa Rusijom i Amerikom, jer moralni faktor deluje u njihovu korist. Dobiće ga vi. Vi, jer prestativate i tehniku u onome što ona ima najsvršenije, i ličnu hrabrost,—mladost ispunjenu duhom samopregora u službi velikog čovečanskog idealja. Budite stoga ponosni ulogom koju se spremate da odigrate za čast Engleske i spas sveta.

IZJAVE Nj. V. KRALJA PETRA II ŠTAMPI

O CETNICKOM RATOVANJU U JUGOSLAVIJI

"Napori Moje vlade i Moji biće upravljeni tome, da sto pre organizujemo jednu jezgru jugoslovenske vojske, da stane rame uz rame sa hrabrom vojskom Britanskoga carstva. Na žalost, nismo uspeli da izvučemo mnogo vojnika, usled okolnosti koje su vam poznate.

"Ali se, tamo po gorama i dolinama Moje zemlje, iz dana u dan boriti čitava vojska četnika, pomagana od celoga naroda. Naš vojnički otpor trajao je kratko. Ali se, eto, produžava zahvaljujući desetinama hiljada naoružanih pojedinaca. Oni šire slavu našeg oružja po celom svetu, pokazujući da je duh Moja naroda neslovin. Ta gerila, koja je naročito aktivna u delu Jugoslavije nastanjenom Srbima (u Srbiji, u Crnoj Gori, u Bosni sa Hercegovinom), pokazuje i više. Ona je dokaz da državni udar od 27 marta nije bio usamljen podvig jednog čoveka ili grupe zaverenika; to je bilo samo izvršenje jedne kolektivne volje, i za odluke od 27 marta stoji i danas, kao i pre pola godine, nepobeden, ceo jedan narod.

"Cetničko ratovanje nije novo srpskim rodoljubima. Pet vekova prkosili su oni Turcima iz svojih planinskih skrovišta, dok jedan od tih gerilaca, Moj čukundžić Karadjordje, nije končno oslobođio Srbiju od turskog ropsstva. Jugoslavija je uvek imala jedan ideal koji je ujedinjavao više nego ikad ujedinjen u borbi protiv napadača.

O ITALIJI I BOMBARDOVANJU RIMA

"Što se tiče Italije, znam da je veliki deo italijanskog stanovništva zamoren ratom. Italijanski narod taj rat nije zelen, a ono malo oduševljenja što ga je mogao imati—iščezlo je posle poraza u Africi.

"Mišljenja sam, svakako, da britansko vazduhoplovstvo treba da bombarduje Rim. Naši neprijatelji nisu pošteli ratnih strahota ni Varšavu, ni Roterdam, ni London, ni Beograd, kao što ne bi imali obzira ni prema Parizu da je Francuska nastavila rat. Rim je, istina, i prestonica katoličanstva. Vatikan i Sveti Ofar Papa zaslužuju sve obzire. Ali, koliko Mi je poznato,

vazduhoplovna sila Engleske dovoljno je precizna da pogodi ciljeve izvan Vatikana. Postojeće je odranje i precizno sklopljeni pakt Cairo—Rim. Oni koji su ipak u sumnji da li treba bombardovati Rim učinili bi dobro da nadahnuće za odgovor potraže nad ruševinama recimo Koventrija.

O UREĐENJU JUGOSLAVIJE POSLE RATA

"Teško je reći već sad kako će se Jugoslavija uređiti posle rata. To će zavisiti ne samo od namera Moje Vlade, već i od volje i težnji celogoga Moja naroda. Znam jedno, a to je da se treba starati da nikad ne dodje do razlaza između Krune i naroda. Istorija je pokazala da je to uvek bivalo opasno i vodilo nesrećama. Moje će nastojanje uvek ići za tim da vlast vrše oni koji istinski prestativate narod i javno mišljenje. Rečeno političkim jezikom, potrebljeno je da legalna zemlja, to će reći prestatnička tela, bude uvek veran odblesak širokih naročnih slojeva i njihovih težnji.

O BALKANSKOJ SOLIDARNOSTI

"Da li zastupam politiku balkanske solidarnosti posle rata? Pitanje zbiljenja balkanskih naroda zavisi u mnogome i od držanja Bugarske danas i od okolnosti pod kojima će se završiti današnji rat. Svakako treba učiniti sve prvo da se kroz svetinja očeva princip da "Balkan pripada balkanskim narodima" i, a druge strane, da se stvore uslovi i povoljna raspolaženja suda za solidarnost naroda koji već vekovima žive na Balkanu. To je bio ideal kome je težio Moj Otac, a to je oduvuk bio i ideal najboljih umova našeg naroda. Grci i mi smo najizrazitiji i najborbeniji prestatniči tog idealja; mi ćemo i u budućnosti biti stožer i zatočnici balkanske solidarnosti.

O DRŽANJU VELIKE BRITANIJE

"Držanje Velike Britanije, koja je na svoja pleča primila glavni teret rata, ispunjava dlijenjem i Moj narod i Mene. Engleska je, u pravom smislu reći, bedem ljudske civilizacije i slobode sveta. Sudbina Engleske i sudbina sveta danas čine jedno. Mi smo srećni što se protiv sile tiranije stvorila koalicija najplemenitijih

i najmoćnijih država: Velike Britanije, Sjedinjenih američkih država i Rusije. Engleska može s pravom biti ponosna što je odbila da padne na kolena kad je stvar slobode i civilizacije izgledala nepovratno izgubljena, posle sloboda Francuske. Da ste vi tada dala primer proizvodnji i dveju organizacija.

O OBRAZOVANJU NARODA

"Možda zato što i sam odlazim kroz nekoliko nedelja na studije u Kembridž, naročito se interesujem problemom širenja prosvetne u Jugoslaviji.

"Jedan od Mojih prvih ciljeva biće da u Jugoslaviji osnivam stručne škole. Već je, razume se, mnogo postignuto. Imamo osnovne, srednje, trgovачke i tehničke škole u svima delovima zemlje, kao i univerzitete. Ali sam siguran da se u Mome narodu kriju sposobnosti koje još nismo videli na delu; Moj narod je vanredno bistar i pokazuje naročite podobnosti za tehniku. Zato bih želeo da omladini daju mogućnosti da se izgradjuju u naročitim tehničkim i drugim stručnim školama.

O PUTU OD JUGOSLAVIJE DO ENGLSKE

"U Atinu sam doleteo, sa Svojom pratnjom, jednim avionom tipa Savoia-Marchetti. Odatile sam pošao jednim engleskim hidroavionom. Nije tačno da smo usput bili napadnuti. Od Aleksandrije do Jerusalima putovao sam sa svojom pratnjom avionom. U sveti grad hrišćana stigao sam na Veliki petak. Tu sam ostao šest nedelja. Poklonio sam se Hristovome Grobu i obišao celu Palestinu.

"Početkom juna engleskim vazdušnim aparatima krenuo sam na put za Englesku. Maršruta je bila duga i naporna: Jerusalim, Kairo, Kartum, pa razni delovi Afrike, da najzad 21 juna stancemo na slobodno i ponosno Engleske. Dužnost Mi je reći da sam svuda na putu bio sa najvećom pažnjom predusretan i dočekivan od engleskih vlasti, i Moja zahvalnost njima nije mala.

"Sad sam, evo, tu. Treba raditi, biti pun vere i strpljenja. Confiance et patience, to bi danas mogla i moralna biti lozinka za sve nas."

(Izjave Nj. V. Kralja date štampi 20. IX 1941.)

SPAS SRBA, HRVATA I SLOVENACA

u njihovoj zajednici očenjenoj u kraljevini Jugoslaviji

Govor predsednika Kralj. vlade armiskog generala g. Dušana T. Simovića održan na londonskom radiju 15.XI.1941

Nalazeći se na kapiji koja spaja Evropu s Azijom, naš narod je još pre pet i po vekova imao istu nesreću, koju preživljujemo danas. Samo je invazija dolazila sa istoka, od onda silne Otomanske carevine. Umesto da zapriči dolazak Osmanlija na Balkan i da Evropu spase strašnog ropstva, bugarski car Šišman—zasjenjen turskom moći i preplašen—bacio se u prašinu na kolena pred silnim sultantom Muratom i bez otpora primio njegovo gospodarstvo. Bugarskom narodu prividno je bilo uštedjeno prolivanje krvi; ali je bio odveden u šestvekovno mračno ropstvo, iz koga se nikad nebi mogao oslobiti bez budje pomoći. Naprotiv, mučeničkom slavom ovečani srpski car Lazar i srpski narod nisu se hteli ni pokloniti ni ukloniti; već su sjajnim otporom na Ploči ispred Niša zaustavili nadiranje Turaka, a posle godinu dana u legendarnoj bitci na Kosovu, iako pobedjeni u neravnoj borbi, ostavili nam takav dragocen moralni kapital—KOSOVSKI DUH, koji je naš narod održao i u najcrnjim danima ropstva i stradanja. Taj duh dao je besmrtnom Voždu Karadjordju i srpskom narodu pre 137 godina onu moralnu snagu, koja je goloruku raju podigla iz sramnog ropstva i bacila je u borbu protiv nesravnjeno silnjeg ugnjetачa.

BORBA ZA OPSTANAK.

Svedoci smo i učesnici sjajne borbe za opstanak, koju je pre četvrt veka vodila malena Srbija protiv znatno nadmoćnijih napadača Austro-Nemaca. Po cenu velikih borbi i znatnih žrtava srpski narod održao je svoje dostojarstvo, slobodu i nezavisnost. Penjući se na svoju "Golgotu" kroz gudure kršne i besputne Albanije, naš narod nosio je u sebi čvrstu odluku, da zastavlja slobode ne pred neprijatelju. I posle trogodišnjeg krvavljenja na Solunskom frontu, dočekao je vaskresenje mile nam Srbije i Crne Gore, oslobođenje svoje braće Srba iz tudjinskog ropstva i ujedinjenje sa najbližom braćom Hrvatima i Slovincima.

Ujedinjeni u svojoj sopstvenoj državi—Jugoslaviji—i Srbi i Hrvati i Slovinci imali su najbolje uslove za slobodu, za čuvanje narodnih prava i za kulturni razvoj. Moramo zažaliti, što su rdjava politika i ostaci vekovnih zabluda remetili slogu našeg naroda i izazivali kobne nesporazume. Ipak je razum pobedio i sudbonosne dane dočekali smo svi složni, ujedinjeni čvrstom odlukom da zajednički istupimo na branik Otdažbine. S koliko je uspeha ko izvršio ovu svetu dužnost i koliko ko ima zasluga ili odgovornosti od nas, i kao ličnosti i kao delovi našeg naroda, istorija će doneti svoj sud. Na nama nije da to sad raspravljamo i da naše još žive rane razopravljamo i vredjamo. Naša unutrašnja pitanja ostavimo za docnije i rešimo ih u slozi i međusobnom poverenju. Sad imajmo pred očima samo jednu odluku: da borbu nastavimo svi zajedno svima svojim silama, vodjeni samo jednom mislju da što pre stignemo do krajnog cilja—pobede nad neprijateljem, oslobođenja našeg naroda i vaskresenja naše Otdažbine. Neka nas nikakva intrigna naših neprijatelja i njihovih agenata ne pokoleba u toj odluci.

Sudbonosne i strašne dane proživljuje Evropa evo već više od dve godine. Kao kuga ili pomor pojavit će na evropskom nebu senka nemačke nenositne žedži za "dominacijom sveta" koja, gazići sve obzire čovečnosti i morala, okrutnom silom i varvarstvom ide ka svome cilju. U toj težnji Nemci na celu s Hitlerom, ne samo da ruše sve dosadašnje kulturne tekovine i tehničke napretke čovečanstva, već stvarno uništavaju i sva živa bića u oblastima, koje su osvojili, kako navode, samo iz razloga da bi im doneli blagostanje i pravdu. Sta više, oni i svoj sopstveni narod izvode na klanicu i žrtvu samo zbog jedne bolesne ideje "da zagospodare svetom."

NEMACKA I NJENI SATELITI.

Nemački sateliti, koji su se iz lakomosti bacili u krilo nacija, sad moraju da idu u rat protiv Rusije i da trpe strašne gubitke, da bi pomagali nemačke ambicije za neograđenim gospodarstvom; a zatvaraju oči pred grubom stvarnošću da time kopaju grob svojih sopstvenih sloboda.

Bugarski narod i ovog puta je prevaren i odveden na stranu koja je protivna i osećanjima i željama narodne većine. Kralj Boris ostao je pravi sin i sledbenik svog oca. Pošto je najbolje narodne sinove pobio ili uklonio iz zemlje i ugušio slobodu i glas svoga naroda, Boris je postao služa Nemačke, spremjan da svoju zemlju i svoj narod baci u kry i nesreću.

Najpoznatiji je primer Rumunije. Kakve je rezultate ista postigla i šta je dobila vezujući se za Nemačku? U početku samo prijateljski ulazak slabih nemačkih snaga i zaposedenje važnih tačaka i izvora rumunskog narodnog bogatstva; potom gradjanski rat izazvan od Nemačke da bi rumunsku državu oslabili iznutra i našli razloga za zaposedenje iste; okupacija cele teritorije i užimanje celokupne narodne prizvodnje; parčanje rumunske državne teritorije za račun Madjarske i Bugarske da bi se ove potpuno privukle; i najzad, upućivanje rumunskog naroda u rat protiv njegovog moćnog suseda Rusije i zauzimanje tuge—čisto ruske oblasti za koju rumunski narod nema nikakvog interesa i to po strohovitu cenu od oko 250.000 žrtava. A posle svega toga rumunski susedi Madjarska i Bugarska pokazuju nove apeteće za parčanjem čisto rumunskih dešava.

Onima koji još veruju, da je Jugoslavija mogla izbegi sve napore i ostati postojana ratnih strahota koje smo preživeli, možemo reći: Ista sudbina kao što je Rumunije, možda još strašnija, očekivala je i Jugoslaviju posle pristupanja silama Osovine. Svi oni, koji su bili gotovi da prime tripartitni pakt i da pridaju silama Osovine, bili su spremni da našem narodu nametnu sramno ropstvo iz koga bi se teško mogao oslobiti. Ti su se i sad stavili u službu najlučim narodnim neprijateljima, spremni da uguše narodni vapaj za slobodom. Jugoslavija je morala biti pokorenna milom ili silom, jer je to bilo u Hitlerovom planu, kao što je bilo i sa skoro svima evropskim državama.

Predsednik Kr. vlade g. D. T. SIMOVIĆ.

Jugoslavija je imala jedan jedini cilj: da očuva svoju nezavisnost i svoju slobodu i da ostane u miru i prijateljstvu sa svima susedima. Nasilnički napad nije nam to dozvolio. Ali Jugoslavija živi i produžuje borbu uz svoje saveznike i s ponosom i pouzdanjem gleda u svoju budućnost.

Uloga Jugoslavije u ovom ratu, i pored kratkotrajnog otpora, po oceni svih naših saveznika i nezainteresovanih posmatrača, velika je. Istorija će to dokazati; a to će nam sigurno i neprijatelj priznati posle rata. Jugoslavija je prva koja se oduprla volji Hitlerovoj i svojim otporom pokvarila sve njegove planove. Svojim žrtvovanjem Jugoslavija je u mnogome doprinela otporu Rusije, jer je sprečila satanski plan za ogromni obuhvat iste sa juga i izazvala zadocenjenje nemačkog napada.

Ceo svet danas uvidja značajnu ulogu Jugoslavije; zbor našeg iako kratkovremenog otpora, Nemačka danas vodi rat u Rusiji pod najtežim uslovima i, ako da Bog, doživeće i slobom cele svoje akcije.

Sadašnji program vlade Nj. Vel. Kralja Potra II ostao je koji je i bio: čuvanje slobode i nezavisnosti našeg naroda i vaspovlaštanje Jugoslavije koju su Nemačka i njeni sateliti Italija, Madjarska i Bugarska rasparčali i porobili.

Svi pokušaji naših neprijatelja da na zemljištu Jugoslavije stvore nekoliko državnih oblasti ostali su bez uspeha.

REVOLT SRPSKOG NARODA.

Držanje našeg naroda u okupiranim krajevima zavisiće u prvom redu od držanja samih okupatorskih vlasti. Tamo, gde se narod ne nalazi u tako neposrednoj opasnosti, treba imati strpljenja. Zahtevamo da se sabotaže i pojedinačni ispadni, koji samo služe neprijateljima kao izgovor za svirepstva i zločine nad mirnim gradjanima, odmah obustave, da bi se uštedile nepotrebne žrtve i uzaludno prolevanje krvi našeg naroda.

Nama teško padaju žrtve koje se daju u današnjoj borbi. Mi smo ne jednom poručivali da za odsudnu borbu čas još nije kucnuo. Stalo nam je da očuvamo tu dragocenu krv. Ali nikoji saveti ne pomažu tamo, где ljude na borbu nagna nužda samoodbrane.

Da bi salomili narodni otpor, neprijatelji su upotrebili takva srestva pritiska koja ne samo prevazilaze prava okupatorskih vlasti, nego vredjaju i najosnovnija osećanja čovečnosti. Ovo važi za sve naše krajeve i naročito za one naseljene Srbima i Slovincima. Vrši se ubijanje, raseljivanje i potpuno istrebljenje Srba i Slovenaca na tako bezobziran način koji izaziva osudu celog civilizovanog sveta.

Takvim postupcima neprijatelji su izazvali očajnički revolt srpskog naroda. U Srbiji, Crnoj Gori, Bosni, Hercegovini i Lici taj vapaj srpskog naroda našao je odziv kod onih delova jugoslovenske vojske, koji pred navalom neprijatelja nije htio da položi oružje, već se povukao u planine i šume.

Kao na jedan poklic, na zgradišta porobljene domovine, pod vodjstvom odabranih starešina skupila se ponovo narodna vojska. Jer ono što se danas tamo bori nije gerila, nego vojska. I naše više nije da dajemo samo savete, nego da činimo sve što je u našoj moći da ti plemeniti branici domovine i našeg imena u svetu ne ostanu sami, bez pomoći, u neravnoj borbi na koju ih je neprijatelj nagnao. Smatrajući za svetu dužnost da ugnjetenom srpskom narodu pruže pomoći i spas ga od potpunog istrebljenja, delovi naše oružane sile vode borbu protiv nemačkih i italijanskih trupa i protiv Pavelićevih ustaša. Tako je oživila vojnički organizovana borba za oslobođenje zemlje i na Balkanu je ponovo stvoren front na kome se jugoslovenska vojska sudara s vojnim snagama Osovine. Ta borba pokazuje celom svetu životnu snagu srpskog naroda. To je borba za opstanak našeg naroda, koji je ugrožen okruglim i avirepm metodama okupatorskih vlasti i zverstvima koja iste vrše bez i najmanjeg osećanja čovečnosti i pravde.

Mi podizamo glas protiv nedela koja se vrše nad našim narodom i zahtevamo od Nemačke i Italije da obustave pokolje i zločinstva protiv Srba i Slovenaca i istrebljenje nevinog srpskog pravoslavnog sveštenstva. Mi zahtevamo od Nemačke i Italije, da prema jugoslovenskim borcima postupaju kao prema vojni-

cima jugoslovenske redovne vojske koja nastavlja borbu. Isti su organizovani kao redovna vojska pod komandom jugoslovenskih oficira i bore se po propisima ratnog prava. Stoga uživaju sva prava predviđena priznatim propisima medjunarodnog ratnog prava. Neprijatelj ne sme oficire i vojnike jugoslovenske vojske da tretira kao buntovnike. Još manje sme uzmati taoce od građanskog stanovništva okupiranih delova teritorije i iste streljati u ime represalije, jer do sad još nije bilo primera da građansko stanovništvo nosi odgovornost za akciju redovnih trupa. Neprijatelj ne sme prikrivati istinu, da je rat na Balkanu ponovo otpoče i da odnosi izmedju njegovih vojnih snaga i jugoslovenske vojske potpadaju pod propise međunarodnog ratnog prava.

ODGOVORNOST NEMAČKE I ITALIJE.

Za sva ubijanja, zverstva, svirepstva i progone koji se vrše nad našim narodom, mi činimo odgovornim nemačke i italijanske okupatorske vlasti, pod čijim okriljem i čijim uputstvima i narednjima vrši se sve to. Za ove srednjevekovne metode kojima je cilj uništenje srpskog i slovenačkog naroda, mi optužujemo celoj svetskoj javnosti nemački i italijanski narod, kako zbog toga što daju podršku svojim despotskim režimima, tako i zbog toga što njihovi sinovi ovim zverstvima ispoljavaju najniže životinjske instinkte. To će se teško osvetiti i nemačkom i italijanskom narodu, koji su zbog toga postali dva najomraženija naroda u svetu.

A svi oni koji, bilo u službi neprijatelja, bilo iz sopstvene inicijative, čine zverstva nad našim narodom, dobiće zasluženu kaznu. Naši saveznici i mi već sastavljamo crnu listu zločinaca. I neka isti dobro znaju, da se ovog puta neće desiti kao prošlog rata da krivci izbegnu odgovornost. Zločini i bezakonija sad su prevršili svaku meru. Zločinci će biti pronađeni i imaju okajati svoje grehove. U svom govoru od 10 o.m. engleski premier g. Churchill je izjavio: "da kazna za zločine ovake prirode mora od sad biti jedan od glavnih ciljeva rata."

U Hrvatskoj Osovina je ustanovila zasebnu državu, s kraljem, vojskom i diplomacijom. Na čelo hrvatske vlade postavljen je poznati terorist i zločinac Pavelić, sa zadatkom da pripremi italijansku okupaciju Hrvatske i da pokoljem Srba stvari krvnu omrazu između Srba i Hrvata. Odbijanje Hrvatske seljačke stranke, koja obuhvata ogromnu većinu hrvatskog naroda, da učestvuje u tome krvoločnom režimu i akcija srpskih četnika obelodanili su sru nemoć Pavelićeve mario-netske vlade.

NEDICEVA "VLADA" UVEĆAVA NARODNE NESREĆE.

U Srbiji, Nemci, pod svojom okupatorskom vlašću, pretvorili su obične administrativne referente u vladu pod predsedništvom Milana Nedića.

Od dolaska te vlade nesreće u zemlji uvećane su. Mesto brige o svakodnevnim upravnim poslovima, Nedićeva vlada preduzela je političku akciju u duhu okupatorskog režima, s programom fašističkog "novog potreta". To nije moglo umiriti narod, nego samo razdražiti. Nedić veliča fašizam i nacional-socializam, uznoси svemoć Hitlerovu i poručuje srpskom narodu da se pomiri s tim da je izgubio slobodu. Narodu, koji je gonjen kao divlja zver, koji se raseljava, ostavlja bez krova nad glavom i koga na svakom koraku čekaju vešala, on baca u lice unženje i sramotu. Takvim radom Nedić za celo ovo vreme samo baca uje u vatru. Otišao je i dalje. Kad je za pojedinačne ispadne izdijen na gubilište po pedeset ili stotinu nevinih ljudi pa čak i posle strašnih masakriranja u Šapcu, Kraljevu, Beogradu i Kragujevcu u kojima je streljano 8.100 nevinih Srba medju kojima i sveštenici i deca, zločinstva takve vrste da nam se i pri samoj pomisli na ista ledi krv u žilama—Nedić je hladnokrvno ostao na svom položaju, da te strašne zločine pokrije imenom jednog djeneralisa i da ih čak pravda tvrdnjom "a su ovi nevinou poubijani ljudi komunisti, kao da bi isti, baš da su to, smeli biti izvan zakona. Sve što je izbeglo u goru, izbeglo je pod tim terorom, pod kojim ničija glava nije više sigurna.

Danas se jasno vidi plan naših neprijatelja. Od prvog dana trebalo je odvojiti Hrvate ustanovljenjem nezavisne Hrvatske. A zatim to podvajanje produbiti raseljavanjem Srba i njihovim istrebljivanjem ognjem i mačem u Pavelićevoj Hrvatskoj i u Bosni. I tamo se za stotine Srba koji se streljuju zajedno sa Jevrejima kaže da su komunisti. I objavljuje se širom sveta, da je i srpska sveta pravoslavna crkva komunistička. Da taj plan za istrebljenje srpskog naroda uspe u što širim razmerama, u Srbiji je trebalo izazvati bratoubilačku borbu medju samim Srbima. Ali u Srbiji taj plan nije uspeo.

Srpski narod svestan je teških iskušenja kroz koja prolazi. Svestan da je u pitanju njegov opstanak i da se sad ne radi o ovoj ili onoj partiji ili ideologiji, srpski narod ostao je ujedinjen i nije se dao zavesti nikakvom intrigom ni lažu, čak kad su iste zaodonute i patriotskim frazama. Najveći nacionalisti, krajnji levici, crkva, vojska: sve je to danas ujedinjeno.

Samo se Milan Nedić sa svojim društvom pokazao neavestan dužnosti prema svome narodu, s kojim je morao biti solidaran bar osećanjima ako nije bio u stanju da to bude i na delu. Nesvestan dužnosti prema svome narodu, Milan Nedić pokazao se neavestan dužnosti i prema svome Kralju, kome je položio zakletvu vernosti. Nedić se isto tako pokazao neavestan dužnosti i prema činu koji je nosio i prema položaju koji je u vojski zauzimao. Vezujući svoje ime i imena još dva djeneralata za ovu rđavu stvar. Nedić je u narod ubacio sumnju u vojne starešine koji su naš narod i vojsku do sada vodili putem časti i slave, a koji sad, s Nedićem na čelu, hoće da povedu naš narod u besčaće i sramotu.

Neprijatelj je dodelio Nediću tu žalosnu ulogu da izazove građanski rat u Srbiji u cilju da obezglaivi i

(nastavak na str. 10)

NA DOBROM SMO PUTU

GOVOR POTPRETSEDNIKA KR. VLADE DR. JURJA KRNJEVIĆA

na londonskom radiju 28 kolovoza 1941

MUSSOLINI JE OTEO HRVATSKE OBALU.

Je li vas, hrvatska braća i sestre, iznenadilo, što je pred par dana Mussolini zaposjeo do tada još nezaposjednuti dio Hrvatskoga Jadrana i usto Sjevernu Dalmaciju i Dubrovnik, Liku i cijelo područje između Ogulina i Sušaka? Niste li vi očekivali, da će "najveći Hrvat svih vječeva" i "nepomirljivi branitelj Hrvatsvta" Ante Pavelić sa svojim vojskovodjmom Kvaternikom odgovoriti fašističkoj Italiji prema onoj uzrečici, koja je ustaškoj gospodji uvijek na jeziku, a koja veli: "oko za oko, zab za zab"? Niste li vi bil iznenadjeni, kada se iz ustaškoga medvjeda isčarilo krotko i pitomo jagnje, koje se požurilo odgovoriti na taj novi atentat za hrvatski narod, da je ono sretno i oduševljeno, što je Mussolini, na podao i sebi svojstven način, još dublje zarinuo bodež u živo tijelo hrvatskoga naroda, još dublje nego li je to učinio prošloga proljeća? Niste li planuli pravednim gnjevom na zakletog neprijatelja i prokleti izdajice, koji tomu narodnom dušmanu služe?

"DALEKOVIDNOST" USTAŠKIH VODJA

Ja sam duboko uvjeren, da nema toga razumnoga Hrvata, kojega bi iznenadio taj najnoviji Mussolinijev korak. On se doduze, pred nekoliko mjeseci, svečano obvezao, da će poštivati i čuvati cijelovitost tako zvane "Nezavisne Hrvatske Države". Obvezao se nezasitni kurjak, da će čuvati lakoverne ovčice. Cijeli se svijet smijao neozbilnosti togova govora. Nitko nije u nju povjerovao, osim naivnoga Budaka, neozbiljnoga i djetinastoga Lorkovica, te "mudroga i dalekovidnoga" poglavnika, kojemu nije bio dovoljan ni 12-godišnji boravak u Italiji, da upozna Mussolinija. Već podpisom onog ugovora počinila su ta gospoda neoprostivi zločin prema svome narodu. Pročitajte brzozaj, što ga je Pavelić uputio Mussoliniju nakon povratka iz Rima. Tu on ponovno i u svečanoj formi javno izjavljuje Mussoliniju, da će mu ostati "vječno odan", da će ostati vječno odan čovjeku koji ne običaje držati svoje riječi i koji je uvijek težio da zagospodari nama. Takovo nešto može samo netko izjaviti, tko ništa ne razumije u politici, i tko je skrajne pokvaren. Što je pako Pavelić sada učinio, ostati će za sva vremena jedinstveni primjer u hrvatskoj povijesti, kako duboko pada onaj, koji se predaje na milost i nemilost svome narodnom neprijatelju i od njega se daje godinama uzdržavati.

HITLER I MUSSOLINI DIJELE HRVATSKU.

Taj se najnoviji zločin nastoji ispričati pred hrvatskim narodom time, da je tobože bilo potrebno talijansko zaposjednuće tih krajeva radi uspješnijega vodenja rata. Medutim ta je tvrdnja daleko od svake istine. Hrvatsko Primorje od Sušaka do Senja kao što i obala između Makarske i Dubrovnika ispušteni su iz rimskih ugovora uz izričitu napomenu da nemaju za Italiju nikakove vojničke važnosti. Na tomu činjenicom stanju se nije posljednje vrijeme ništa promijenilo, a kao razlog je ono navedeno, da bi se prikrila prava istina. Cijeli hrvatski narod mora znati, da nije Italija zaposjela Liku, Gorski Kotar, Sjevernu Dalmaciju, Dubrovnik i cijelokupnu Hrvatsku obalu radne časovite vojničke potrebe, nego iz imperijalističkih razloga, a na temelju predhodnoga sporazuma s Hitlerovom Njemačkom. Zaposjednuće Sušaka, Sibenika, Trogira, Splita i najvećega djela Jadranskoga otočja bio je tek početak oživotvorenja Mussolinijevog plana, da Italija zagospodari hrvatskom obalom Jadrana i njezinim zašnjem. Sadašnji je teški međunarodni položaj Njemačke izrabio Mussolini, da bi učinio ovaj korak u zarobljivanju hrvatskih krajeva. Evo kako je do njega došlo:

NJEMACKA GUBI RAT

Medjunarodna se situacija posljednje vrijeme za Njemačku osjetljivo pogoršala. Hitler sve više gubi nadu, da bi mogao pobijediti Englesku. Rat protiv nas i Grčke nije ga ni najmanje približio tomu, da bi Engleskoj zadao udarac na Blizjem Istoku. Unatoč zauzeću Jugoslavije i Grčke po Nijemcima Englezi su pojačali svoj položaj na Blizjem Istoku važnim vojničkim potezima u Siriji, Iraku i sada u Iranu-Perziji. Navala na Rusiju drugi je veliki neuspjeh Hitlerov. On je računao, da će u par tjedana obračunati s njom, i postati gospodarem njezinih neiscrpljivih prirodnih bogatstava, da bi se onda laganje bacio na Englesku i pobijedosno završio rat do konca ove godine. Rat protiv Rusije stoji Njemačku strahovitim žrtvama u ljudstvu i vojnom materijalu. Jos početkom prošloga mjeseca su njemački službeni izvještaji javljali, da je ruska vojska razbijena i da je Nijemcem otvoren put u srce Rusije, u Moskvu. Od toga su prošla vec dva mjeseca, a Nijemci nisu ništa bliže prijestolnici Rusije, nego što su bili onda. Nijesu još zauzeli niti Kijeva, koji se prema pisanju Zagrebačkih novina nalazio pred padom još početkom srpnja. Otvaranje puta za brz dovoz vojnog materijala iz Amerike i Engleskih zemalja za Rusiju preko Perzije samo će još pojačati ruski otpor.

RAT PROTIV RUSIJE

Rat protiv Rusije ne samo da je izkrvario i osjetljivo oslabio Njemačku nego je pružio Engleskoj divnu priliku za dopunjene pripreme. Obavljen je posljednjih mjeseci ogroman posao u Engleskoj, u prekomorskim djelovima Engleskoga carstva i u Americi. Ne samo da je Engleska spremna da odbije svaku napalu na svoj otok, nego sve više prenosi art na Englesko Kopno. Ona je čak u mogućnosti, da jedan dio ratnoga materijala proizvedenoga za nju u Americi prepusti Rusiji. Da o medjunarodnoj situaciji ne duljim, velim o njoj samo još ovo: englesko-američko-ruska suradnja se razvija tako da sve više obuhvaća nesmiljenim obručem i lomi Hitlerovu Njemačku i priprega joj neizbjegivi poraz. Da bi olakšao svoju situaciju, Hitler nastoji doći do definitivnog sporazuma sa Francuskom. U najnovijim predlozima stavljenim vlasti u Vichy-u stoji i to, da bi Francuska imala zadržati sve svoje

Sredozemske Otoke kao što i Sjeverno-Afričke posjede. Kako se uslijed toga morao Mussolini makar i na čas ponovno odreći svojih zahtjeva na Francusku Korziku i Tunis, to mu je Hitler za kompenzaciju odobrio da zauzme ono, što je evo, sada, kod nas zauzeo.

TRGUJU NA RACUN HRVATSKE

Hrvatski je narod ponovno predmet njemačko-talijanske trgovine. Naši najdragocjeniji krajevi imali bi biti sitni novac, kojim Hitler i Mussolini izravnjavaju svoje račune. Pavelić i njegova družba ovih su se dana posveta razgoličili. Kada bi oni imali i malo osjećaja, stida, poštjenja i redoljublja, ne bi s jedne strane stvarali legije, koje imaju hrvatsku krv proljevati za osvajača Nijemca u Rusiji, a s druge strane ne bi odredjivali, da hrvatska vojska u zaposjednutim krajevima ima doći pod talijansku komandu. Ne bi tako gurali Hrvate, da budu robije i janjičari njemački i talijanski, ne bi ubijali nedužna svijeta u domovini, nego bi muški digli oružje na podmukloga osvajača. Mjesto da to čini, Pavelić se izjavljuje sretnim, što Mussolini i dalje kida živo tijelo hrvatskoga naroda. Taj umišljeni gospodin se sroza na ulogu kakovoga abesinskoga Rasa najgorje vrste i spada ga naziv Ras Pavelić a ne poglavnik. Ali hrvatski narod nikada ne će pristati da bude tudi rob i janjičar.

NA DOBROM SMO PUTU

Braća i sestre iz dalmatinske Hrvatske, Like te Gorskoga Kotara i gornjega Hrvatskoga Primorja! Ustraite u dosadašnjoj borbi protiv tujdina, zavojevača i domaćih izdajica. Na dobrom smo putu i u dobrom smo društву.

Pobjeda demokracije i slobode donijet će i Vaše oslobodjenje.

Govor bana g. Dr. Ivana Šubašića.

ZA MOĆNU JUGOSLAVIJU — ZA SVA NAŠA POKOLENJA

U Pittsburghu 16 novembra odrzan je veliki zbor trebao biti osnov za stvaranje buduće velike jugoslovenske zajednice, još veće nego što je dosada bila." Zatim ban Dr. Šubašić izlaže smisao banovine Hrvatske i njeno ustrojstvo. On kaže da je taj i takav sporazum prihvatio i odobrio cijeli hrvatski i srpski narod. Ali sve to nije mogao gledati naš vekovni neprijatelj, kome je jaka Jugoslavija mogla biti pogibao i možda jedina i najveća zapreka u izvršenju njegovih planova. Neprijatelj je iz dana u dan tražio sve više, i dobro je znao da smo kadri sve podnijeti i sve žrtvovati osim časti narodne, kada je od nas tražio da pogazimo i čast—došlo je do rata. Hitler i Mussolini, vitezovi u zločinstvu u kome se davi cela Evropa, raskomadali su naše državno telo i podelili ga međusobno.

SVAKI NAŠ RAZDOR USPJEH JE NEPRIJATELJA.

"Kao ban Hrvatske sa ovoga mesta prvi put dižem glas protesta zbog razbojničke povrede našeg narodnog teritorija, zbog pripajanja najčišćih hrvatskih krajeva. Protestiram što se je pokušalo silom i na način koji je daleko od dostojarstva i najmanjeg suverena naturiti mome hrvatskom narodu kralja tudje kri. Dižem glas protesta što je neprijatelj stvaranjem neke nezavisne Hrvatske države razbio i pokušava razbiti našu državnu zajednicu koju je narod slobodnom voljom i krvlju stvarao i stvorio. Dižem glas protesta pred Bogom, pred svim našim saveznicima i pred cijelim čovječanstvom što danas svi naši vjekovni neprijatelji i neprijatelji cijelog čovječanstva zloupotrebile za mene i svakog Hrvata najsvetije ime Hrvat i Hrvatska, koje su dali razbojničkoj organizaciji svog plaćenika poglavnika Pavelića u času kada sa svojim ustašama čine najbestijalije zločine nad srpskim srpskim narodom i onim div-junačima hrvatskim koji se stavljaju u odbranu svoje narodne časti i svog narodnog hrvatskog ponosa. Hrvatski narod vodio je hiljadugodišnju borbu za svoju slobodu, borio se protiv sile i nasilja sa nesalomljivim oružjem istine, čovječnosti i pravde. Sa tim oružjem naoružavao ga je naš neumrli Stjepan Radić, sa tim oružjem danas ga brani i vodi punom njegovom uskrsnuću div-junak u borbi, svetac u životu, naš živi Vlatko Maček. Taj i takav naš hrvatski narodudio je već zločine i čeka dan izvršenja svoje osude. On će sam oprati svoju čast i time dati dostojan melem na ranjene grudi brata. Ja ne samo da u to verujem, nego sam siguran, jer počnam moj Hrvatski narod. Radi toga stojim kao ban na braniku moje Hrvatske i hrvatskog naroda. Ja odbijam svaki pokušaj uvlačenja u zločin i optuživanja hrvatskog naroda za zvjerstva koja se i u koliko počinjaju u domovini bilo prema kome, a naročito prema srpskom srpskom narodu. Pozivam sav hrvatski, sav srpski i sav slovenački narod da u patnji i boli bilo kojeg od nas osjetimo svoju vlastitu bol i da u njoj upoznajemo neprijatelja, koji je, svakome napose i svima zajedno jedan i jednak neprijatelj. Svi naš razdor, uspjeh je neprijatelja. I danas, dok se bje naveća bitka čovječanstva, znajte da ima strvinara koji bi želeli da se napiju naše krvi. Nemojmo se na njih obazirati, i podjimo jedino putem pravde i slobode. Jer sve te borce za slobodu i pravdu čovječanstva, od našeg mladog Kralja (burno odobravanje) do starog g. Churchilla i onog dalekog vojskovođe ruskog na istoku koji vodi gigantsku borbu, vodi taj isti duh slobode. Ja visoko pozdravljam predsednika ovih slobodnih Američkih država Roosevelt, koji nas podupire u ovoj velikoj borbi za slobodu. Moj narod stoji zajedno sa narodima porobljene Evrope, sa Engleskom, sa slovenskom Rusijom, kao i sa ovom velikom zemljom koja treba da nama da zadnju potporu u postignuću naših idealna slobode i jednakopravnosti. Znam da bol može biti toliki da nadvlada razum. Naša je borba teška; naše su opasnosti toliko velike. Mi moramo stalno bdbiti i paziti da nas ni za cas ne napusti hladan i miran razum. Sakupljajmo naše snage, koje su i onako male, a toliko ih trebamo za pobjedu. Sve za pobjedu, jer jedino u njoj počivaju naše nade i narodna sloboda i slobodna Hrvatska u državnoj zajednici Jugoslaviji."

Ban Dr. Šubašić potom prikazuje značaj seljačko-demokratske koalicije i saradnju Radića i Pribićevića, koju danas nastavlja Dr. Vlatko Maček i koja je dovela do sporazuma. Sporazum je u glavnom rešavao samo hrvatsko pitanje, ali je istovremeno postavio temeljni kamen za konačno uređenje cele Jugoslavije. Govornik kaže:

"Naglašujem da je sporazum sastavni dio ustava Jugoslavije i prema tome ustavno je riješeno puno priznanje hrvatskog narodnog individualiteta, a obilježenjem granica banovine Hrvatske i nazivom iste, Hrvatska uskrsava, hrvatska državnost, čija se snaga vidi po vlasti koja je sa državne vlade prenesena na bana Hrvatske. Kada velim da je time položen kamen temeljac, onda hoću reći da se cijela država ima uređiti na federalnoj bazi, u kojoj bi srpski, hrvatski i slovenački narodni individualiteti i njihova narodna državnost došli do punoga izražaja i na puno zadovoljstvo svakoga od nas Južnih Slovena. To je

Govor g. Slob. Jovanovića

potpredsednika Kralj. vlade na londonskom radiju
10 oktobra 1941

Mi Srbi koji se nalazimo van zemlje, osećamo u ovom casu više nego ikada potrebu da pošljemo pozdrav našoj braći koja su ostala u zemlji. Srpski narod preživljuje danas najmučnije i najkravavije dane svoje istorije. U Pavelićevoj Hrvatskoj, Srbi se kolju u masi: tu se ne želi ništa manje nego njihovo istrebljenje. U drugim krajevima vrše se represalije kakve do sada nisu čak ni u ovom ratu bile poznate. I dosada su naši neprijatelji streljali nevine ljude kao taoce, ali dosada nisu još rušili bombardovanjem iz vazduha čitave gradove i naselja kao što su to nedavno učinili s Užicem, sa Sapcom, i uopšte s celom Mačvom. Ova nedela koja se vrše nad srpskim narodom, razglasena su širom celoga sveta, i simpatije evropskog i američkog javnog mnenja nisu nikada bile u većoj meri probudjene za srpski narod. Muke koje Srbi trpe, žrtve koje čine, i neravna borba koju vode sa svojim dušmanima, ponovo su potvrdile ono mišljenje koje se odvajkada imalo o srpskom junastvu. Mi Srbi koji smo izašli iz zemlje, činimo i činimo sve što možemo da kako naši moćni saveznici, tako i pozvani predstavnici međunarodne savesti uzmu naš narod u zaštitu. Ali u isto vreme poručujemo našoj braći u okupiranim krajevima ovo. U svima onim krajevima gde se vrši pokolj i istrebljivanje Srba, Srbi neka se brane—i biće pomognuti. Ali u onim krajevima gde naš narod nije izložen tako neposrednoj opasnosti, valja izbegavati svaku akciju koja bi mogla imati samo trenutnog i lokalnog uspeha, i koja bi samo davala neprijatelju povoda za krvave represalije. Srpska krv ne sme se prosipati uzalud!

Imajmo strpljenja, jer je vreme na našoj strani,—i Bog pravde daće da skoro vidimo našu Otadžbinu oslobodjenu.

Ziveo slobodni Srpski narod u slobodnoj Jugoslaviji!

GOSLOVENSKA VOJSKA

SLOVENAČKI DOBROVOLJCI

nesece od kako nas neprijatelj prinudi da napusti Otadžbine, a već su prvi regruti i dobrovoljci stupili ju se da snažnim misicama prokrće put i snagom narsiraju u Otadžbinu, smrve horde bestidnog i z objave rata i uzroka opustosi našu zemlju i zavede nije videla ni zabeležila, kao i da donesu slobodu izloženom, narodu.

čkom sunet, ponovo su svrstani redovi naših mlađih Bogom dadu zavet da će svoje dužnosti izvršiti vojničkog poziva. Ovaj najveći praznik svakog rođnu oružanu snagu, izvršen je pred vojničkom olicava Kralja i Otadžbinu, pred vojnim starešinom, pred sveštenicima—pretstavnicima vere i pred vojnicima koji su već prošli kroz ratni oganj.

vajući se na Svemogućeg za svedoka, nasi mlađi su se na poslušnost, vernost i odanost Kralju. Če je oslobođiti i čuvati po cenu svog života, a i nigde neće napustiti i izneveriti.

mladi junaci založili su sve ono što čoveka čini adskom biću. Založili su svoju reč, svoj obraz, i ovog dana oni su ponos, nada i uzdanica naša, i deca Otadžbine.

AR II MEDU SVOJIM MORNARIMA

obilaska naše mornarice negde na Bliskom Istoku

ritanske vlade, našem narodu

A NAM JE SIGURNA

an na Londonskom radiju na našem jeziku.

i ste već oslobodjene, koju su seljacima koji su brutalno vlasti i britanski učinili. Na desetine i preko hiljada Ante Pavelić, blaženopostavljeni se na vlasti srpskih sugrađanih delova našeg zemljišta.

Verujte mi, čas osvetne je blizu. Ovo su mračni i strašni dani. Ali noć je često najmračnija pre zore. Ova vaša noć biće kratka. Oružana sila Britanske Imperije i njihovih saveznika raste svakog dana. Pomoć iz Amerike, veća je svakog meseca. Nemci brzo crpe svoju krv, i troše svoje oružje protiv upornog otpora naših ruskih armija. Jednog dana oni će se slomiti, kao što su se slomili i u prošlom ratu. Onda će, doći čas vašeg oslobođenja. Onda će se vaš hrabri mladi Kralj i njegova vlada, jedina zakonita vlada Jugoslavije, vratiti narodu koji će opet jednom biti sloboden, sretan i napredan. Dotle, Srbi, Hrvati i Slovenci, ne klonite duhom. Ostanite ujedinjeni. Borite se gde god možete i imajte strpljenja. Mi se borimo za vašu stvar i naša pobeda je sigurna.

ZIVELA JUGOSLAVIJA!

NJ. V. KRALJ PETAR II okružen oficirima i podoficirima
Svoje vojske negde na Bliskom Istoku.
(Na fotografiji su i predsednik Kralj. vlade g. D. T. Simović, potpredsednik g. Dr. M. Krek, ministri generali g. B. Ilić i g. J. Banjanin i ban Hrvatske g. Dr. I. Subašić.)

U novu jugoslovensku vojsku koja se formira na Bliskom Istoku, stupio je 4 avgusta pod zastavu veliki broj dobrovoljaca Slovenaca, koji sa oduševljenjem ulaze da sa ostalom svojom braćom Srbima i Hrvatima rade i svojim životima doprinesu oslobođenju njihove Otadžbine Jugoslavije.

Prijem je bio naročito svečan. Dobrovoljci Slovenci bili su besprekorno postrojeni u razvijenom frontu, kada je zastupnik komandanta operativnih trupa, pešadijski potpukovnik g. Miloje Dinić, u pratnji načelnika štaba generalštabnog majora g. Pavla Novakovića, primio raport od pešadijskog kapetana g. Velimira Toskovića. Potpukovnik g. Dinić prestavio je komandanta škole generalštabnog pukovnika g. Luku Baletića i nastavnike generalštabnog majora g. Vladimira Perića i pešadijskog majora g. Danila Zobeniku, kao i ostale gg. oficire u logoru.

Posle ovoga uzeo je reč komandant gardiskog bataljona djeneralštabni major g. Živan L. Knežević, koji je, vrlo uzbudjen, održao sledeći govor:

"Draga braćo Slovenci,

Posle toliko vekova ropstva, evo vas ponovo, slobodnih i spremnih, da zajedno sa nama Srbima i Hrvatima doprinesete oslobođenju porobljene Jugoslavije i ostalih još neoslobodjenih Jugoslovena u Gorici, Trstu, Istri, Zadru, Koruškoj i ostalim delovima gde žive naša jednokrvna braća.

Vi ste se odrekli dinastije, koja nikada nije bila vaša i koja se spustila tako nisko da se sprijećat će sa međunarodnim banditima i ubicama kao što je Pavelić,—da bi ste došli pod lezlo vaše, narodne, slavne i viteške dinastije Karadjordjevića.

Vi ste se odrekli tute države u kojoj vlasti klika fašističkih uzurpatora i šiće, koja i svoj sopstveni narod—italijanski—smatra kao gomilu bespravnih robova, da i ne govorim o vama, braćo Slovenici, koji ste decenijama umirali po koncentracijskim logorima ili bačeni u borbu za tute slobode i tute gospodstvo,—

da biste danas ušli u sastav naše Jugoslovenske Otadžbine u kojoj se lična sloboda i sloboda savezničkih iznad svega.

Vi ste se odrekli ratne italijanske zastave koja u svojoj istoriji nigde i nikada nije zabeležila ni jednu pobedu, već svuda poraz, sramotu i kaskanje za drugima,—da biste došli pod slavnu, nikad pobedenu, junačku i besmrtnu zastavu Kraljevine Jugoslavije, koja je Jugoslovenima raznela slavu širom sveta i koja je decenijama raznosila slavu našega oružja po bojnim poljima Balkana. Čast te junačke zastave, nikad ne oklanjane, danas u porobljenoj Otadžbini branii po šumama oko 75.000 Srba, koji su oduvek nosili visoko luču slobode—za sve Južne Slovene i koji su oduvek bili pijemont oslobođenja i ujedinjenja Jugoslavena. U odbranu te časti, svakoga dana padaju stotine Srba i redaju grob do groba, dok crne šamije naših majki sve više osvajaju varoši i sela.—Cast te Jugoslovenske nepobedne zastave došli ste, braćo Slovenci, i vi da branite zajedno sa nama sutra kada se budemo vraćali kao oslobođenci u našu porobljenu Otadžbinu.

Grobovi mučki pobijenih Slovenaca u Istri i grobovi naših slavnih divizija koje su raznete nemačkim, bugarskim, mađarskim i italijanskim tenkovima—biće osvećeni samo onda, ako svi muški pregnemo i s verom u Boga, za Kralja i Otadžbinu, krenemo kao junaci da oslobođimo našu ojadjenu i potlačenu braću.

Na ovom prvom susretu našem, mi vas primamo raširenih ruku i otvorena srca, srca koje je uvek sa uzbudnjem kucalo za našu porobljenu braću u Trstu, Gorici, Istri i Zadru.

Kao vaš komandant bataljona, ja vas pozivam da se medjusobno volite i poštujete, da budete poslušni i disciplinovani, da volite i uvek bez razmišljanja idete za svojim starešinama—oficirima, jer ćemo mi umeti da vas povedemo muški i junački putevima besmrtni slave, kada bude kucnuo čas oslobođenja naše Otadžbine.

I posle Kosova 1389 godine, i posle drugog Kosova—albanske golgotе 1915, kao i posle trećeg Kosova—naše propasti posle 27 marta, naša čast, naše junačstvo, naš ugled u svetu i besmrtna herojska slava na bojnim poljima bili su još veći, još jači, još čuveniji. Iza tih Kosova nicala je uvek još jača, još čvršća i još veća naša Otadžbina. Tako je bilo juče, tako će biti i sutra.

Zato, svrstani u ovom prvom bataljonu Kraljeve Garde, dignite visoko glave i budite ponosni što ćete biti oslobođenci naše Jugoslovenske Otadžbine. Naše majke i naše žene i deca, kao i naše sestre imaju sve razloge da i oni dignu visoko g'ave i utru suze, jer se čas oslobođenja sve naše braće Slovenaca, Hrvata i Srba svakim danom sve više bliži.

Završujući ovo nekoliko reči, Junaci, je vas pozivam da naše misli odu našem Vrhovnom Komandantu, našem mlađom i junačkom Orlu—Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II,—i da svi složno uzviknemo:

Da živi Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II i slavna dinastija Karadjordjevića!

Da živi Jugoslavija!"

Trokratno "Živeo" odjeknulo je gromoglasno dok je veliki broj Slovenaca p'akao.

Tako je završena ova istorijska svečanost u jednom logoru na Biskom Istoku.

Novi oslobođenci počeli su marljivo da se spremaju za nove zadatke i nove žrtve.

1. DECEMBAR U VOJSCI

PROSLAVA DRŽAVNOG PRAZNIKA U NAŠOJ VOJNOJ JEDINICI.

Negde u Škotskoj, 1 dec. 1941.

Na ulazu u varoš bila je ujutru postrojena u kare poljska brigada. Pred postrojenom brigadom bio je postavljen oltar za crkveni obred. Naša jedinica dobila je počasno mesto pored toga oltara. U 10 časova došao je na mesto svećanosti divizijski djeneral g. Milorad Radović, u svojstvu izaslanika predsednika Kraljevske vlade, Ministra vazduhoplovstva i mornarice i zastupnika Ministra vojske, armiskog djenerala g. Dušana T. Simovića. U pratnji djeneral g. Radovića bio je komandant poljske brigade djeneral g. Paskijević. Oni su primili rapport od komandanta parade pukovnika g. Huskijevića i djeneral g. Radović je pozdravio poljske vojnike poljskim vojničkim pozdravom. Potom je obavljen crkveni obred blagodarenja. Posle svršenog obreda djeneral g. Paskijević toplo je govorio o istorijatu i značaju Prvog decembra za Jugoslaviju. Izjavio je da poznaje jugoslovenske vojnike kao velike junake i da je zato velika čast za njegovu brigadu što je njoj dodeljena jugoslovenska jedinica. Na kraju je osvirana naša i poljska državna himna.

Zatim je na varoškom trgu, gde je bila počasna tribina, obavljen defile poljskih trupa. Na tribini ukrašenoj našim i poljskim zastavama, pored ostalih zvaničnih ličnosti, bili su predsednik mesne opštine i predstavnik britanske vojske pukovnik Heath. Za vreme defilea naša jedinica imala je počasno mesto pored same tribine.

Posle ovoga djeneral g. Paskijević priredio je zakusku, za vreme koje je nazdravljeno Jugoslaviji i poljsko-jugoslovenskom prijateljstvu.

U 13 časova obavljen je svečan ručak samo za poljske savezničke oficire, ali su izuzetno bili pozvani i podoficiri i redovi naše jedinice. Za vreme ručka stigao je pozdravni telegram Nj. V. Kralja Petra II. (tekst

pozdravnog teleograma na strani 3), koji je pročitan g. Radović i koji je primljen oduševljenim kličanjem. Zatim je djeneral g. Paskijević održao srdačnu zdravicu, ističući da će sadašnje bratstvo po oružju još više učvrstiti jugoslovensko-poljsko prijateljstvo. Zahvalio je odabranim rečima djeneral g. Radović, koji je pročitao i pozdrav predsednika Kraljevske vlade djeneralu g. Simoviću. Rezervni konjički poručnik g. Vučković u ime naše jedinice najsrdaćnije je zahvalio Poljacima na ukazanom bratskom prijemu i svima pažnjama. Izrazio je rešenost da će ova jedinica, jezgro obnovljene jugoslovenske vojske, ostati verna slavnim vojničkim tradicijama svojih predaka.

Posle večere bilo je priredjeno jugoslovensko veče sa bioskopskom pretstavom i umetničkim programom.

Grupa vojnika jugoslovenske jedinice u Škotskoj.

PROSLAVA PRAZNIKA NARODNOG UJEDINJENJA

BLAGODARENJA

Uoči praznika narodnog Ujedinjenja, 30. novembra, priredjeno je blagodarenje u katoličkoj katedrali u Westminstenu. Na dan 1 decembra priredjeno je blagodarenje u pravoslavnoj sabornoj crkvi Sv. Sofije.

Blagodarenju u katoličkoj katedrali prisustvovao je Nj. V. Kralj Petar II. Bila je prisutna Kr. vlasta sa predsednikom, armiškim generalom, g. D. Simovićem na čelu. Takodje su bili prisutni diplomatski predstavnici svih savezničkih država kao i sve zvanične jugoslovenske ličnosti i članovi jugoslovenske kolonije u Londonu.

Blagodarenju u pravoslavnoj sabornoj crkvi prisustvovala je pored Nj. V. Kralja Petra II i Nj. V. Kraljice Marije.

U katoličkoj katedrali povodom našeg državnog praznika prilikom ovog blagodarenja održao je besedu kardinal Hinsley.

BESEDA KARDINALA HINSLEY-a

U svetom pismu se kaže, a to nam govori i zdrav razum, da jedinstvo pretstavlja snagu: "Ako jedan čovek nadvlada drugoga," kaže se u starom zavetu, "dvojica će mu odoleti." "Trostruka vrvca ne kida se lako" (Sveti Pismo, 4 glava 12.)

Na današnji praznik Ujedinjenja Jugoslovena prisustvo Vašeg Velicanstva u ovom Sv. Domu, medju Srbima, Slovincima i Hrvatima, Vašim podanicima, dokazuju svetu da se trostruka veza koja ujedinjuje vaš narod neće prekinuti uprkos ugnjetavanju i lažnoj propagandi od strane neprijatelja, koji pokušava da razdeli vaš narod. Mi katolici u ovoj zemlji, sa našim prijateljima i saveznicima iz mnogih drugih zemalja, sakupili smo se oko ovog oltara da bi potpomogli streljenja Jugoslavije. Mi smo se suprotstavili svim našim snagama protiv sile koja je napala na vašu slobodu i nezavisnost. Mi se molimo Bogu sa i preko žrtve visokog Prvovršenika naših oltara da se stado Jugoslovenskog naroda, koje pati, održi u svojoj hrabroj odbrani da bi na kraju pobedilo svoga svirepog ugnjetaća. Vašom mučeničkom narodu, kao i drugim narodima koji ovog trenutka trpe užasne muke od mača varvarskog zavojevača, izražavamo sažaljenje sa dna našeg srca. Mi saosećamo sa njime u pravom smislu te reči: "Njihov ropac je i naš ropac, jer kad jedan član Hristove crkve strada, svi ostali vernici saosećaju sa njime." Mi se zaista molimo Bogu za sve one koji pate bez obzira na narodnost, na veru ili na rasu.

U relativnoj mirnoći naše zemlje skoro je nemoguće zamisliti koliko strada narod u Jugoslaviji, unijati i pravoslavni, koliko su podložni gorkom ropstvu, progona u koncentracione legore, ili hladnokrvnom klanju taoca.

Tačno je, da se u krajevima zauzetim od strane Italijana, Dalmaciji i Crnoj Gori, ne vrše zločini u toj meri kao po drugim mestima. Bugari nisu nastavili sa krvavim progona koje su odpočeli prvih nedelja po zauzeću Južne Srbije. Ali Madjari izgleda da ciljaju ka uništenju svakog oblika jugoslovenske kulture—u školi, u privatnom životu, i u crkvi. Ništa međutim ne može prevazići korenitu bezobzirnost nacista osnivača takozvanog "Novog Reda". U Slovenačkoj, od 700 sveštenika u dve biskupije, samo ih je ostalo 16 u slobodi. Služenje u crkvama nije dozvoljeno; davanje svetih tajničkih zabranjeno je. Svi su manastiri zatvoreni a verni iz njih izagnani. Crkve su likene svoje imovine, a crkvene riznice opljačkane. Narod je izagnan u Srbiju i u opustošenu Poljsku. Mlađe, dečaci i devojčice, odvodi se u Nemacku na prisilan rad. Sve su slovenačke knjige uništene. U Srbiji je zaveden isti sistem lažne propagande kao i u drugim zemljama, da bi se zatrovao odnos između pojedinih veroispovesti ili raznih ustanova.

S druge strane nacističke kaznene čete zauzete su sa ubistvima pravoslavnog sveštenstva i takozvanih komunista. Skoro ceo crkveni život medju pravoslavnim Srpsvom ugušen je. Prezrednik jugoslovenske vlade izjavio je da nigde klanje taoca nije dostiglo toliku razmere kao u okupiranoj Srbiji. Cifre, koje je on izneo o broju ubijanih žrtava na hladnokrvan način, pobudio je užas u celom svetu, a mučeništvo Srba nadahnucuće dubokim gnevom svakog čoveka koji je o gjen u duhu hričanske civilizacije.

Vaše Velicanstvo, i draga braćo, setimo se još jednom reci koje sam gore naveo: "Trostruka vrvca ne kida se lako". Svi vaši podanci—Srbci, Hrvati i Slovinci—ujedinjeni su u svojoj vernosti Vam i Vasoj vlasti. Ujedinjeni su u svojoj rešenosti da održe život i nezavisnost Jugoslavije. Oni koji se nalaze u izgnanstvu žele da se vratre u svoju zemlju, da tamo zajednički pregnu na posao—i Katolici i Pravoslavni—radi obnove svoje otadžbine.

Ali oni znaju da jedino hričanska moralna načela—istina, pravda i milosrdje, mogu sačinjavati osnovu za pravi mir i osigurati sreću medju narodima u svakoj pojedinoj zemlji. Oni znaju i suviše dobro da nacističko bezbožništvo znači bedu, propast i smrt.

Milo mi je što sam saznao da su Katolici i Pravoslavni izjavili svoju blagodarnost svetom ocu Papi, Piju XII, na njegovim pokušajima da im pomogne u njihovim stradanjima. Sveta Stolica je poslala velike svote novace da se pomognu jugoslovenskom narodu u njegovoj užasnoj bedi. Svi se nadaju u njega da upotrebi svoj jedinstven uticaj da ih zaštiti. Protiv pretnji da se pokolju Jugosloveni—ljudi, žene i deca, protiv pretnji potpunog uništenja Beograda i drugih jugoslovenskih gradova, on je to već i pokušao.

Na završetku neka mi bude dopušteno da izrazim iskreno saučeće, iz dubine očinskog srca, za stradanja suvernika Katolika i Slovenaca i za svirepo mučenje, kome su podloženi.

Ništa manje ne žalimo ni pravoslavne Hričane u celoj Jugoslaviji koji su ujedinjeni sa svojom katoličkom sabraćom u zajedničkim patnjama za pravdom. Molimo Boga da milostivo sasluša plač i tugu majki koje su ostale bez svojih muževa i otrgnute od svojih sinova i kćeri. Isto tako nismo zaboravili da se pomolimo Bogu i ocu milosrdja za ranjene i za samrtne. Molimo se Bogu isto tako i za hrabre mrtve, koji su podneli najveću žrtvu za slobodu svoje zemlje.

SVEĆANA AKADEMIIA U WIGMORE HALL-u

GOVOR LORDA MILNA

Na dan prvog decembra, posle održanog blagodarenja u pravoslavnoj sabornoj crkvi, priredjena je u Wigmore Hall-u, u čast našeg državnog praznika, svećana akademija. Tu akademiju organizovalo je britansko društvo prijatelja Jugoslavije. Prezredavao je feldmaršal Lord Milne. Velikog britanskog vojnika i zaslужnog komandanta britanskih trupa na Solunskom frontu, kad je otvorio akademiju, puna dvorana odabранe britanske publice i jugoslovenskih ličnosti oduševljeno je pozdravila. Tom prilikom feldmaršal Lord Milne održao je sledeći govor:

Bićeć možda iznenadjeni što ovom zboru danas pretešavam baš ja, ali mislim da je Nj. Ekselencija imao razloga da to od mene traži. Jer bio sam kod srpske vojske u najmračnije vremene njene istorije, i mi smo se borili zajednički. Imao sam čast da mi vaš Blaženopostavljeni Kralj bude prijatelj. U ono vreme srpska vojska borila se rame uz rame sa Velikom Britanijom i zajedno smo pobedili. Mogu da kažem da je danas situacija slična. Jugoslavija prošla je i još prolazi kroz mnogo veće strahote nego li u prošlom ratu; ipak mi izgleda da će se današnji prvi decembar pokazati kao veliki dan. Mogu da vam kažem da moji prijatelji i njihovi saveznici mogu da erpe ohrabrenje iz današnjeg dana. Mi znamo šta danas čine naši saveznici u Rusiji, koji gone natrag nemačke snage. Po prvi put u ovom ratu Nemci doživljavaju težak poraz. Mi znamo šta se događa u Severnoj Africi, gde Britanci komadaju nemačke snage. Vaše Ekselencijo, smatram da postoje velike nade za budućnost. Danas vaš mladi narod kao i naš, može da bude ispunjen ohrabrenjem i pouzdanjem. Prvi decembar, na koji je uspostavljeni jedinstvo, danas je kako mi se čini dan koji pokazuje definitivno preokretanje situacije. Sada gledamo u budućnost sa nadom i pouzdanjem, potpuno uvereni u pobedu.

GOVOR G. AMERY-a

Pošto je kraj govora feldmaršala Lorda Milne-a pozdravljen oduševljenim odobravanjem, prezredavajući dao je reč g. Amery-ju, članu britanske Kraljevske vlade. Pojava velikog britanskog državnika i osvedočenog prijatelja našeg naroda, koji je takodje bio učesnik na Solunskom frontu kao britanski oficir, bila je oduševljeno pozdravljenja. Govor g. Amery-a saslušan je sa najvećom pažnjom i često prekidan odobravanjem. G. Amery je rekao:

Na zboru kao što je današnji, kada su se ljudi i žene koji pripadaju jugoslovenskom narodu sastali u tudžemlji, daleko od svojih domova, njihove prve misli biće upućene onima koje su ostavili u otadžbini. Ja znam da su vaše misli kod onih junačkih vojnika i četničkih ratnika koji po planinama Crne Gore i Hercegovine i po sumama zapadne Srbije tako uspešno odolevaju velikom i okrugom neprijačju. Vaše misli upravljene su našu Staru i Nove Srbije, koji ne samo što potlačen gladuje već takođe poanosi nemilosrdno klanje usled užasnog i neoprostivog sistema represalija. Vaše misli su kod Hrvata, nemoćnih žrtava bande zločinaca koja je spremna da za najamniju vlast kratkog veka uništi sve ono što još nije prodala od sopstvene zemlje. Vaše misli su kod običnih i poštenih seljaka Slovenije, koji su proterani iz svojih starih domova, proterani iz svojih ljudskih dolina usred brda, i koji su natovareni kao stoka u teretne vagone i odvedeni da podnose iste patnje kao i njihovi zemljaci u Srbiji, ili pak da pate u ropstvu nemačkih radničkih logora. Vaše misli su kod nesrećnih žena i dece vašeg naroda u svim delovima vaše zemlje.

Dok ste zauzeti takvim mislima, ne možete da se nipayate s vremenom na vreme: "Da li se sve isplatilo; nije li sva ova beda mogla da se izbegne opreznom predajom?" Odgovor na ovo pitanje dali su vaši dedovi još pre pet vekova. Duboka istina ovog odgovora sačuvana je u sjajnoj narodnoj pesmi o izboru cara Lazara između carstva zemaljskog i carstva nebeskog. U ono vreme srpski knezovi lako su mogli da zadruže svoje titule, vlastela lako je mogla da zadruže svoja imanja, a seljaci svoja polja. Radilo se samo o jednoj maloj stvari—da napuste svoju hričansku veru. I u ono vreme, kao i u sadašnje bilo je doduše nekoliko odmetnika, ali kao narod vi ste kazali "ne" i spasili svoju dušu. Sveštenici i robovi podupirali su međusobnu veru i nadu u toku one duge noći ugnjetavanja. Iskra otpora nikad nije potpuno izgasla. Ratnici Crne Gore, hajdučke čete u vašim šumama, srpski i hrvatski vojnici čija je hrabrost pomogla austrijskoj vojsci da zadruže odbije silu turske najeze, dalmatinski mornari koji su se nalazili na mletačkim galijama—svi su oni odigrali svoju ulogu. Svi oni pripremili su put za onaj vek u kome je zasijala zora srpske nezavisnosti i kada je, posle nebrojenih borbi i neuspeha, došao vrhunac patnji i konačna pobeda u prošlom velikom ratu, koji je ostvario za uvek, kako izgleda, san vaših mislioca i državnika, to jest zamisao jugoslovenskog jedinstva.

Nikom nisu bolje poznate teškoće nego državnicima koji su se sastali u ovoj dvorani, neizbežne teškoće koje su se pojavile na putu ovog mladog ujedinjenja; pogreške učinjene usled neiskusnosti, nestripljenja i razlika u gledištim—a male pukotine koje su neprijatelji tako briješljivo nastojali da prošire. Kada se pojavit će nemačka opasnost, sve je to dovelo do slabosti i neodlučnosti koje su mogle da budu sudbenosne, da nije došla brza odluka junačkih ljudi—maloga broja junaka, ali koji su predstavljali čitav narod—junaka koji su, predviđeni djeneralom Simovićem, 27. marta spasli čas Jugoslavije. Doduše nisu više uspeli da spasu zemlju da bude pregažena, iako će samo istorija moći u punoj meri da oceni pomoć koju je njihov rad, usled dobijanja dragocenog vremena, pružio zajedničkoj stvari, a na taj

način, i sopstvenom oslobođenju Jugoslavije. U svakom slučaju, vi, G. djenerale, i vaši drugovi spasi ste dušu Jugoslavije i spasili ste njenu budućnost. Kada pobedom bude došao dan sudjenja i kazne, onda će biti vaša zasluga i zasluga onih koji su s vama zajedno u izgnanstvu, da će mesto vaše zemlje biti među sudijama a ne među zločincima na optuženičkoj klupi.

Onda ćete se sa punim opravdanjem pred istorijom, pod vodstvom vašeg junačkog mladog Kralja, vratiti zadatku da lečite rane koje je zadao rat, i da ponovo stvorite blagostanje u vašoj zemlji uspostavivši njen jedinstvo.

Ja nemam prava da govorim o najboljem načinu na koji će biti ponovo ostvareno ujedinjenje. Jer jedinstvo duha je ono što je važno, što je od daleko veće važnosti nego bilo kakva zakonska forma. Govoreći o jedinstvu, hoću da dodam samo jednu stvar. Posto ova borba bude završena biće vam potrebno jedinstvo, ne samo unutar vaših sopstvenih granica, već i jedinstvo sa vašim susedima. Posle prošlog rata učinjena je sudbenosna politička greška, što je s jedne strane ostavljena moćna masa nemačkoga naroda, poniženog, osvetoljubivog i koji je još snevao o dominaciji, a s druge strane grupa manjih naroda bez međusobnih veza kojima nije dato vremena, bilo da učvrste svoj sopstveni nacionalni život ili da izravnaju međusobne nesporazume u širem savezu na jedan ili drugi način. Bez šire kombinacije i izmirenja među narodima Srednje i Jugoistočne Evrope ne može biti nikakve starve nezavisnosti, niti prave ravnopravnosti bilo na privrednom bilo na političkom polju, između samih ovih naroda i njihovih moćnijih suseda. Ubedjen sam da ovom širom saradnjom ne samo što će biti obezbeđen mir, već će i doći blagostanje i zavladati kultura i ljudski duh, svega čega su, usled nesrećnog tako istorije, tako dugo bile lišene zemlje koje su toliko bogate prirodom, i što je sve bilo oduzeto narodima koji bi svojim darom morali opravdano da zauzmu prvo mesto u napretku ljudskoga roda.

GOVOR EPISKOPA OD LINKOLNA

Posle g. Amery-a dobio je reč Nj. Visokopreštevenstvo episkop od Linkolna. Ovaj visoki dostojanstvenik britanske crkve, koji je čestim posetama upoznao i zavoleo naš narod, pokazivao je i u mnogim ranijim prilikama dokazao svoje veliko prijateljstvo prema našoj zemlji. Njegov govor, koji je ostavio veoma dubok utisak, glasio je:

Naročito mi je draga što mogu da govorim na ovom zboru. Ja to zovem veliki zbor, ne samo što ima veliki broj prisutnih; ovo je veliki zbor u pravom znacenju jer predstavlja zajedničku stvar i zajedničke nade za budućnost. Ne može biti nikakve veće stvari nego kad jedan narod postigne jedinstvo—jedinstvo Jugoslavije—koje danas proslavljamo i za koje se nadamo da će doneti sreću, blagostanje i slobodu u budućnosti. Mi znamo da su Jugosloveni ostvarili jedinstvo posle privrednog žrtvovanja i herojske borbe u prošlome ratu.

Zašto baš ja da govorim danas? Uzrok tome je sto govorim u ime svoga istrutnog prijatelja, episkopa od Gloucestera, kao i u ime anglikanske crkve sirom sveta, koju sa srpskom crkvom vežu vrlo tesne veze prijateljstva i više nego prijateljstva.

Bio sam episkop od Gibraltara u čiju nadležnost spadaju anglikanske crkvene opštine čitave severne oblasti Sredozemnoga mora. U toku svojih putovanja cesto puta posetio sam vašu slavnu zemlju Jugoslaviju i prema tome zvanično i nezvanično stekao sam veliki broj pravih i prisnih prijatelja u vašoj zemlji, i to episkopa kao i drugih.

Mogu da kažem da mi je iz "običnih" kao i iz "visokih" krugova poznato kakav je utisak ostavio narod vaše zemlje u prošlome ratu kada su se srpska britanska vojska borile zajedno. Životna sposobnost vašeg naroda izazvala je opšte postovanje kada smo se zajednički borili na solunskom frontu. Njegova snaga, čvrsta vera i junakstvo ostavile su utisak na svakoga. Uvek sam htio da uverim naš narod u Engleskoj o tome kako sjajno prijateljstvo, vernošću i dušu slobode može da nadje u Jugoslovenima. Sve ove vredline samo su još veće usled sadašnjih dogadjaja.

U vašoj zemlji imam mnogo prijatelja, a njihovu sudbinu pratim sa najvećom zabilježljivošću i najdubljim saučestvovanjem. Ja sam uveren, posle ovog zboru, da ste Jugosloveni, da ste gredi što imate svoj ideo u ovom strašnom ratu. Imao sam prijatelja na zagrebačkom univerzitetu kao i druge o čijoj sudbini ništa ne znam. Danas njihovi životi možda vise o koncu. Vraćam se u mislima poslednjim godinama prošloga rata, kada je veliki broj vaših studenata došao u Englesku i kada smo im pomogli da završe svoju obuku i školovanje. Nikad neću zaboraviti jednog sveštenika koji je u ovo vreme bio ovdje i ovdje govorio, t.j. sadašnjeg žičkog episkopa Nikolaja. Bog zna gde je sada. Cuo sam da su u blizini njegove episkopije vršena užasna zverstva. On mi je rekao da duša Jugoslavije nije stvorena slavnim pobedama već nesrećama. On mi je kazao šta Kosovo znači za ceo vaš narod. Na jedan način može se reći da ste vi postigli svoje jedinstvo kroz nesreću, sa hričanskim krstom koji je oličenje prave hričanske istine. "Duša vaše zemlje hrani se nesrećom." Ono što je vaša zemlja proživila

decembar 1941. god.

NJ. V. KRALJ I NJ. V. KRALJICA

Snimak učinjen prilikom izlaska sa blagodarenja na dan 1 decembra.

GOVOR BISKUPA MATHEW-a

U produženju ove svećane akademije uzeo je reč katolički biskup Dr. David Mathew. Ovome visokom predstavniku katoličke crkve naš narod takođe duguje priznanje za do sada pokazivano interesovanje i prijateljstvo prema našoj zemlji. Njegov govor saslušan je sa najvećom pažnjom i propraćen opštim odobravanjem, naročito kad je isticao da je naš seljački narod očuva dušu Europe i da britanski katolici upravljaju Bogu molitve za narode koji stradaju — katolike i pravoslavne.

Prestiti biskup Dr. David Mathew počeo je svoj govor podvlačeći mnoge veze koje vežu katolike u Engleskoj sa njihovim jednovernicima u Sloveniji i Hrvatskoj. On je rekao, da je za katolika putnika dolazak u Dubrovnik sa njegovim dominikanskim manastirom, isto kao da stupa u svoj rodjeni grad, i upozorio sa kojim su ponosom britanski katolici gledali na veliki životni rad Korošca za Slovenski narod. Slavni Djakovački biskup Štrosmajer, koji je bio tako velika pojava u religioznom i nacionalnom životu Južnih Slovaca, održavao je stalne veze najraznopravnijeg karaktera sa predstavnicima kardinala Hinsley-a u Westminsteru.

"Bogata i nasledna civilizacija Hrvatske i Slovenije uvek je izazivala u nama veliko poštovanje. Visoko smo cenili te stoljetne tradicije. Slovenci i Hrvati imali su ove bitne karakteristike seljačke kulture: realizam; život polja i hričanske obitelji; veru u Božu. Ovim su se izjednačivali sa svojom pravoslavnom braćom."

Biskup pominje svoje uspomene prilikom šetnje putem koji vodi iz Maribora u Celje posle prošlog rata. Česta raspeća uz put, zaštićena od kiše malim krovcem od gvožđa, ostavljuju nelzbrisivu uspomenu. Raspeti Hristos u bukovom šumarku pokraj belog puta ili istaknut otvoreno sa zelenim proplančima u pozadini, simbol je celog života ovog seljačkog naroda, koji je očuva dušu Europe.

Dva spomenika — po mišljenju biskupa Dr. Mathew-a — mogu najbolje da prikuju istoriju trojne kraljevine poslednjih dvadeset godina. To su Meštrovićev reljef veoma snažne i nežne konceptcije, nad zapadnom kapijom Dubrovnika, i veliki kip u Splitu biskupa Grgura Ninskog. Njima se najbolje očičava snaga i otpornost Jugoslavije.

"Jedinstvo srca i duše veže nas sa jugoslovenskom katoličkom biserijskom", rekao je prestiti biskup, a zaključio je rečima: da britanski katolici upravljaju molitve Bogu za sve narode koji stradaju, katolike i pravoslavne.

Ovu svečanu akademiju u Wigmore Hall-u završio je svojim govorom potpredsednik Kr. viade g. Dr. Miha Krek, koji je govorio u ime Kralj. viade. Potpredsednik g. Dr. Krek govorio je na engleskom jeziku. Njegov govor glasi:

Gовор потпредседника г. Dr. M. Kreka ZA ZAJEDNICU JUGOSLOVENA POD VODJSTVOM KARADJORDJEVIĆA

Gospodje i gospodo!

1. decembra 1918. tadašnji Prezostenoslednik-regent Kraljevine Srbije Aleksandar primio je u svečanu audienciju delegata Narodnog veća iz Zagreba. Delegacija je u istorijskoj adresi predložila ujedinjenje Srbija, Hrvata i Slovenaca, koji su dotle bili pod Austro-Ugarskom monarhijom, u zajedničku državu sa Kraljevinama Srbijom i Crnom Gorom. U odgovoru na ovu adresu Prezostenoslednik-regent proglašio je ujedinjenje i početak zajedničke države Srba, Hrvata i Slovenaca.

Tako se rodila naša Jugoslavija. Srbi, Hrvati i Slovenci služili su se uzvišenim idejama o samo-opredeljenju naroda, koja su načela onda saveznici proglašili za temelj posleratnog uređenja Europe. Za Srbe, Hrvate i Slovence pod Austro-Ugarskom monarhijom bila su ova načela spasobno sredstvo koje nas je iznelo iz tadijeg nemacko-madžarskog režima u novu našu nacionalnu državu.

20 godina naš državni život možda nije bio uzoran baš u svakom pogledu. Prirodne teškoće svakog početka morali smo prebroditi i mi, i borili smo se sa njima kako smo umeli i znali.

MIROLJUBIVA SPOLJNA POLITIKA JUGOSLAVIJE

Ali u međunarodnim odnosima, prema susednim državama i narodima, mislim, da je bila Jugoslavija savršeni saradnik. Objektivni istoričar neće moći na ovoj strani načine delatnosti ustanoviti ni najmanje nekorrektnosti.

Jugoslavija je bila, kako po svome postanku tako i po svome cilju u stvari isključivo državna zajednica svojih sinova i zaštitnica njihovih životnih sredstava, i ništa drugo, ništa više. Nikada i nigrde nije zadirala u tadije. Odnose sa susedima uređivala je sa velikim samopregorevanjem jedino u duhu sporazuma, mirnog i dobrog susedstva, bila je savršeno daleko od svake agresivnosti. Mir Europe njoj je bio usvišeno dobro, zbog koga — da bi ga čuvala i podržavala — više puta je teškim srećem odstupala čak i od svojih pravednih i opravdanih želja i zahteva.

Odmah u početku, kada se naša država stvarala, prilikom utvrđenja njenih granica zapažamo taj karakterističan potez njenog stava. Prema svrši svojoj i želji Srba, Hrvata i Slovenaca morala bi naša država obuhvatiti sve teritorije na kojima stanuje naš narod. To je bila jedina i najviša ideja i misao vodilja čitavog pokreta za naše oslobođenje onda u domovini i u inostranstvu.

Ali dogadjaji su tražili i učinili, da je van granica naše materinske države ostalo u Italiji, Austrijskoj republici i Madžarskoj, preko 1 milijon Srba, Hrvata i Slovenaca, još dugh i teških 20 godina pod tudijim gospodarstvom. Na suprot tome Jugoslavija je bez premišljaja stupila u savez onih država i naroda pod vodstvom Engleske i Francuske, koji su uzeli na sebe zadatak da čuvaju i očuvaju stanje kako su ga ustavili mirovni ugovori u godinama 1918-20. Bila je veran saveznik zapadnih demokratija, koje su želele sačuvati Evropi trajan mir i sve međunarodne tržavice rešavati mirljim pravnim sredstvima.

Jugoslavija je zadрžala ovaj politički stav i posle kada su naše narodne manjine u susednim državama postale predmet gonjenja i tlačenja. Unatoč takvog postupanja naših suseda sa našim sunarodnicima, Jugoslavija je do poslednje nisanse savezno ispunjavala sve međunarodne obaveze. Svoj unutarnji socijalni, ekonomski i društveni život, uredili smo i usavršili tako, da su svi naši građani bez razlike, naročito i građani stranih narodnosti, mogli u potpunosti razviti i upotrebljavati sve svoje kulturne i ekonomiske snage a pri tome uživati punu zaštitu jugoslovenskih državnih vlasti.

Jugoslovensko privredno bogatstvo postalo je veoma poželjan izvor uposlenja i ekonomskih interesa naših lomačih a isto tako i stranih sredstava. Jugoslavija je tako dotala svoj socialni život, da je kao jedna od retkih država u Evropi primila i u svome zakonodavstvu sproveo sve zaključke i predloge međunarodnog ureda za zaštitu radnika i rada. Doživeli smo konstataciju međunarodnog biroa rada da Jugoslavija ima najmodernije socijalno zakonodavstvo i savršena sredstva za njegovo sprovođenje.

ZAJEDNICA BRATSKIH NARODA

Nismo nikada krili, da smo imali izveštane teškote za

DR. MIHA KREK,
potpredsednik Kr. Vlade

organizaciju unutarnje-političkog života. Naprotiv, Svećom možemo ustanoviti da se baš na tim teškoćama, i dogadjajima oko njih, pokazuju uvek jašna volja, da svoj unutarnji život vodimo i uređujemo sami. Odbijali smo uvek svaku moštanju i učesu apolja i svaku spekulaciju na taj račun. Baš u poslednjim godinama pred sadanjem svezkih ratova sive su političke organizacije Srba i vodstvo Hrvata pokazali odličnu i iskrenu volju za potpun sporazum. Baš prilikom izlaska sa našim sastavom zajedničke države, da ova država pod vodstvom ljubljene naše narodne dinastije Karadjordjevića nikad nije bila u diskustiji. A nije samo to. Hoću da naglasim, da se je uvek u najtešlim trenutcima manifestovalo, da Jugoslavija nije samo državni oblik skladnosti interesa Srba, Hrvata i Slovenaca, nego mnogo više, naime da je duboko fondirana dužstvena tvorevina: zajednica bratskih naroda najbližih po kulturi, duhu i srcu, a najsrđanijih po krvi, sadržava narodna, koja jedino u mirnoj saradnji traži i vidi spas svih svojih problema i temelj svoje budućnosti.

Takva je bila Jugoslavija kada je nacističko-fašistička nesreća počela da se širi po Evropi. Zauzimala je miran stav neutralnosti i pokušala je ubediti podvijljale susede da ostave život i opstanak nezavodnim Jugoslovenima, koji su posle stogodišnje borbe jedva počeli da žive u svojoj državi životom dostačnim slobodnog čoveka. Ovaj stav svoj Jugoslaviju je zadražala sa velikim samopregorevanjem, i pravila sve moguće dovoljene ustupke napratisak sa severa i juga, sve do onoga trenutka kada je došla u pitanje naša čast i nezavisnost.

Ali suviše mnogo stoljeća smo svi Južni Slovenci proživili pod tudijanskim jarmom, suviše dugo smo istrajali u borbi, suviše smo bili otporni, suviše je naša zemlja napunjena kostima junaka od Kosova polja do Gospasvete i Dobrodoške planine, suviše, da bi naša sada neki uobraženi "übermensch" mogao uhediti, da moramo u 20. veku dobrovoljno prikloniti glavu pod njegovu sekuru. Postavljali pred ova dilemu, jugoslovenski čovek se usprotvio kao ranjena sver i na svoje sreće je prilično naistačnju žrtvu za svoju slobodu, da odbije sa svog čela pečat aramate.

Tako je Jugoslavija sama sebe našla medju žrtvama koje traži današnja džinovska borba za slobodu čovečanstva. Tako smo odredili naše место medju saveznicima pod vodstvom Velike Britanije, gde smo po svome ubedljenu uvek i bili.

Bezuspjehu su Hitler i Mussolini tražili rastlog za svoj divljacički napad na Jugoslaviju, tako bezuspjehno, da sada ni ne pokušavaju da opravdaju svoj kasapski postupak prema našoj zemlji i njezinom pučansu. Sada ubijaju jednostavno iz razloga da bi nas pobili i izbrisali iz istorije naroda.

Suviše je svedan današnji dan, i suviše je urušeno njegovo značenje iznad svih dnevnih događaja, da bi sada smeli govoriti o strahotama u kojima se prolijeva naša krv, koja teče svaki dan po našoj porobljenoj zemlji.

REC VERE I NADE

U dubokoj svojoj žalosti ipak naš navod neprstano ponavlja reč vere i nade. To je reč koju govore borbe naše vojake, srpskih rođoljuba u balkanskim gorama, reč koju višu bombe pras uči po Zagrebu i drugim hrvatskim krajevima, to je junaka himna otpora "nalog slovenačkog naroda, koji svoju vernošću sebi i Jugoslaviji mora da pišti smrdu svihh stanova i kćeri i prisilnim iseljavanjem sa zemlje svojih dedova".

Ogrešili bi se prema idealizmu naših junaka, oskrnavili bi grobove naših žrtava i muku iskravljene naroda, kad bi na današnji praznik Ujedinjenja plakali nad njima.

Ne samo naši vojnici, srpski rođoljubi, hrvatski satyorenici i mučenici, slovenački dobrovoljci i borci, nego cela naša zemlja očekuje i traži od nas samo jedno: istražnu i odlučnu borbu do naše pobjede i potpun slom neprijatelja. Nemam reč kojima bi mogao dosta jasno i učasno potvrditi kako "naši srbi, svi Hrvati i Slovenci sloveni, neumoljivi i strajni neprijatelji hitlerizma i fašizma". Ništo nije neće i ne želi ništa drugo nego borbu do kraja, do pobjede. Stogod Jugoslavija može žiniti i žetviti, za taj jedini cilj, sve je to uvek spremna da stoji i žitava svec ova u vudu i na to rečima, da stoji i žitava u toj borbi. Srbi, Hrvati i Slovenci, slatki da posljede čoveka i do poslednjeg dana svojih snaga. U tome naš vodi jednodušno osvrdnjavanje da je končana i potpuna pobjeda nad neprijateljem slobode čovečanstva, koji je još i u naročitoj meri neprijatelj naše slobode i opstanka, zagaranovati, trajan mir i sloboda svima narodima, pa i svima Srbinima, Hrvatima i svim Slovencima, time i tako, da neće nijedno parče naše zemlje ostati van budućih granica Jugoslavije. A za ovaj ideal svaki je žrtva malena.

Ovim mislima hodu da se zahvalim gospodinu Pretseldniku, mnogopostovanom gospodinu Ministru, i preuzvišenom gospodinu biskupu sa njihove topke reči koje su nam uputili, britansko jugoslovenskom održujuću koju je sa toliko topke ljubavi organizovala ovu svečanost, svim visokim gostima koji ste i ovom oviljkom manifestovali svoje prijateljstvo sa Jugoslavijom i uveličali naš praznik Ujedinjenja.

Ovogodišnji naš državni praznik slavimo posebno zahvalnosti prema svima koji poduprili i očekuju našu borbu, i puni smo nade, da će se i nama ukazati prilika, da pokazemo kako umemo poštovati i vraćati vernošć za vernošć.

Zidimo za onim srećnim momentom kada ćemo se moći vratiti u našu Habsburšku Kraljevinu Jugoslaviju da vaspstavimo dom južnoslovenske hrvatske, dom u kome je prvi domaćin naš Habsburški kralj Petar II. ognjiste kod koga je domaćica i majka naše ugovršene Kraljice Marije, dom koji je po zajedničkoj sudbini naroda i srodstva kraljevska krv trudno vesan sa skupovno prijateljstvom i vezom sa Velikom Britanijom. U toj veri i nadi ponosljivima danas i svakog dana naše slovensko gesto. Dizimo glave, blizu je naše spasenje!

BUDUĆNOST JE NAŠA

Govor ministra inostranih poslova g. Dr. Momčila Ninčića na londonskom radiju, 12. oktobra, 1941.

Ne govorim kao ministar, ne kao Srbin svojoj braći. Neka svi Srbici prime naš topli pozdrav. Mi smo s vama dušom i srcem. Vaše patnje mi duboko osećamo. One nas tiče dan i noć. Ipak mi možemo vedro gledati u budućnost. Ni za koga od nas nema sumnje o ishodu rata; mi čemo pobediti. Svesni smo da je ova borba strahovito teška i da može još dugo trajati. S toga i vi tamo i mi ovde moramo računati s većim rokovima i prema tome se spremi i raspoređi svoje snage. Engleski narod i svi naši saveznici, Rusi među prvima, imaju u tom pogledu svaki svoj plan. Njihova je snaga neiscrpna, a volja nesalomljiva. I srpski narod ne sme ni jednog trenutka izgubiti iz vida da rat treba izdržati, i da mora imati snagu i u trenutku, koji po svoj prilici nije blizu, kada se bude primakao kraj ovom krvavom obraćunu. S toga je najvažnija naša poruka svima Srbima: štedite srpsku krv. Naš ulog u ovom strašnom ratu nije mali. I mi treba svoju dužnost da činimo do kraja. Ali treba da budemo u stanju da taj kraj dogledamo.

Mi svakodnevno dobijamo izveštaje o svemu što se kod vas događa. Imamo strašne vesti i o pokolju Srba s one strane Drine, u Pavelićevu Hrvatskoj. Tu se vrši sistematsko istrebljenje srpskog naroda. Za to se kolje sve: deca na oči roditelja, roditelji pred vriskom dece. Ti krvoljni zverovi koji drže i pomažu režim Pavelića i ne misle na to da hrvatski narod brojno nije jak, a okružen je nepomirljivim neprijateljima. Bez pomoći Srba, bez snage srpskog naroda, on se ne može održati i biće uništen. Većina hrvatskog naroda, ono što je najbolje u njemu, svesna je toga i ne učestvuje u klanju Srba. Ali Pavelić i njegove pristalice na to neće da misle. Njima je samo do srpske krv. Ali ima nešto drugo, što te zverove mora naterati na razmišljanje. Doći će dan obračuna. Kazna mora biti tako isto nemilostiva, kao što su oni bili. Naš narod mora dobiti i dobiti zadovoljenje za one hiljadu zverski poklanjanih Srba koji su krivi njima samo zato što su Srbi. Kazna mora odgovarati veličini zločina. Nisu ubice samo onih nekoliko hiljada ustaških mangupa, no ceo režim Pavelića i svi oni koji neposredno ili posredno taj režim održavaju i pomažu.

Svi oni imaju da odgovaraju i odgovaraće za ove u svetskoj istoriji nečuvane zločine. Krv ima da se ispašta, a sud će doći.

Od jednog profesionalnog ubice, kao što je Pavelić, i njegove bande nije se moglo ništa drugo ni očekivati. Ali je njegov režim stvoren nemačkim i italijanskim bajonetima. Bez njihove oružane snage ti se banditi ne bi održali ni jednog dana, niti bi smeli i pomislići da u toj meri izazivaju srpski narod. Sta više, Pavelić i njegovi ustaši dovedeni su direktno iz Italije, koja je sumnje nema, zadržala vrhovni nadzor nad njegovom upravom. Zbog toga pada na hrvatski narod sramota za sve što se tamo dešava. Gde je taj hrvatski kralj koji je Italijan? Je li on svestan toga, da ovaj pokolj srpske dece pada na njegovu dušu? Zar ne oseć griju savesti, što se takva, u istoriji sveta nikad ne zabeležena, zverstva dešavaju u njegovoj Kraljevini? Pavelić i njegov režim vrše vlast i kolju srpski narod u ime svoga Kralja, a gde je taj Kralj, član velike Savojske kuće, da to spreči ako se s tim ne bi slagao? U njegovoj je vlasti, da ta ista oružana snaga, koja je te krvoljni bandite dovela na upravu zemlje, dodje sad da ih pohvata i predla onima koji će krijece povezati sve do jednoga, od poglavnika, doglavnika i svih zlikovaca na vrhu do poslednjeg pandura.

U ovoj nesreći srpski narod je prigrlio na svoje grudi braću Slovincu, koji su nemilosrdno proganjeni, i mnogi kao stoka doterani u Srbiju. Neka ih prigrle još jače, jer oni to zasluzuju. Naše su sudbine tesno vezane i krvlju zapećaće. Oni suzama i ljubavlju odgovaraju na našu ljubav.

Kod svih naših prijatelja držanje srpskog naroda nailazi na puno razumevanja i iskrne simpatije. U Engleskoj, u Rusiji, i kod svih drugih, zna se koliko smo se založili za opštu stvar. Oni saosećaju sa našim patnjama i cene naše požrtvovanje. Tešku su iskušenje kroz koja danas prolazi srpski narod. U svojoj istoriji on ih je malo kad imao težih, ali je budućnost naša. Treba misliti na bolje dane koji će doći i, čuvajući prisobnost i hladno rasudjivanje, ne smemo nikad klonuti.

Do vidjenja, braćo moja. Do vidjenja u slobodnoj Otadžbini.

SPAS SRBA, HRVATA I SLOVENACA

Završetak govora pretdsednika vlade djeneral g. Simovića

(Nastavak sa str. 4)

obezoruža srpski narod, koji bi posle toga bio ostavljen na milost i nemilost okupatorskim vlastima. Da bi opravdao svoj izdajnički postupak, Nedić se pokazuje kao borac protiv komunizma i oglašuje komunistima ceo srpski narod koji svoju slobodu i svet neće da proda neprijatelju. Na taj način on pokušava da unese pometnju medju Srbe. Do sada je njegova tobožnja borba protiv komunizma samo služila Nemcima za izgovor da pale i ruše srpska sela i gradove.

AKCIJA DRAZE MIHAJLOVIĆA.

Povodom pregovora s Dražom Mihailovićem, koji je postavio okupatorskoj vlasti uslov da nemacke i Nedićeve kazne ekspedicije odmah obustave streljanja u masi srpskog civilnog stanovništva i da Srbiji bude dozvoljeno da živi u miru, Nedić je izjavio na beogradskom radio 11 o.m. da je "Draža Mihailović isto što i svi ostali komunisti." Medjutim Draža Mihailović, komandant svih jugoslovenskih oružanih snaga koje se u zemlji bore, i svi oficiri, podoficiri i vojnici jugoslovenske narodne vojske najizrazitiji su primer veličine srpskog i jugoslovenskog požrtvovanja u službi Otadžbine i narodu. Oni danas ispisuju nove stranice naše slavne istorije i prestavljaju prave i prve sinove našeg naroda.

Pavelić nastupa kao otvoreni buntovnik protiv zakonite vlade Jugoslavije. Nedić, makar samo i prividno, zaklanja se za autoritet Kralja Petra II iako nije postavljen ni od Kralja ni od naroda već od nemacke okupatorske vlasti. Nedić se odriće jugoslovenske državne ideje koje je Nj. V. Kralj Petar II nosilec, te i po tome osnovu Nedić ne može biti pretstavnik Njegov. Stavljači se u službu neprijatelju, Nedić je pogazio zakletvu položenu na vernoš Nj. V. Kralju Petru II i našoj vojničkoj zastavi i time izgubio i zakonsko i moralno pravo da govori i radi u ime Nj. V. Kralja i u ime našeg naroda i naše vojske.

Pozivamo sve čestite i prave sinove našeg naroda da ostanu verni Nj. V. Kralju Petru II i daju zakletvi, i da se ne stavljaju u službu neprijatelju i nenarodnim režimima.

Nemačka i Italija sa jedne strane bodre Pavelića na pokoj Srba, a sa druge strane po Srbiji šire mržnju protiv Hrvata i propagiraju ideju o stvaranju jedne čiste srpske države. Njihova je težnja, da Srbe i Hrvate smrtno zavade, da između njih stvore neprestiši ponor mržnje i nepoverenja i da jedne od drugih potpuno razdvoje, da bi učinili moralno nemogućem jednu veliku Jugoslovensku državu.

U ružnim delima Milana Nedića koji se nije stideo da protiv branilaca srpske domovine sabira oružanu snagu da bi ugasio plamen slobode i narodne časti koji još tinja, ima još jedno ne manje ružno delo: to je zalaganje za pakleni Hitlerov plan potpunog razdvajanja Srba i Hrvata i prema tome cepljanje države Jugoslavije. Mi znamo kakva su raspolaženja kod srpskog naroda morala načiniti progonjenja Srba u Pavelićevoj Hrvatskoj i u Bosni. Ali mi isto tako znamo, čemu sve vodi jedan takav opasan tok stvari, ako svi mi — i oni na domu — i mi ovde ne učinimo sve što možemo da pakleni plan naših neprijatelja ne uspe. Kako će Srbi i Hrvati uređiti svoje odnose, to će oni sami, kad dodu do svoje pune reči u slobodi rešavati. Za sada jasno glavni zadatak i ovlašćenje od naroda i od Kralja, da očuvamo integritet Jugoslavije. I činićemo sve da taj integritet očuvamo, uprkos svim teškoća, od kojih jedne dolaze od naših unutrašnjih akcija i reakcija u ovim teškim i osetljivim danima, dok druge glavne teškoće dolaze od intriga naših neprijatelja.

SPAS LEZI SAMO U SLOZI NASEG NARODA.

I Srbi i Hrvati i Slovinci neka stalno imaju na umu: da njihov spas leži samo u njihovoj slozi i da je njihova sloga očišćena u Jugoslaviji, za čije se oslobođenje Kralj Petar II bori uz naše velike i moćne saveznike: Britansku Imperiju, Ruske Sovjetske Republike i Sjedinjene Američke Države.

Za sada treba izdržati. Nj. V. Kralj Petar II, Nj. V. Kraljica Mati, članovi Kraljevske Vlade i svi ostali naši sugrađani van okupirane teritorije naše Otadžbine, čine najveće napore za pomoć našim zarobljenicima i za olakšanje sudbine celog naroda.

Cas konačnog obračuna još nije došao; ali on nije daleko. Naši veliki i moći saveznici ulažu najveće napore za pobedu nad nacističkom oligarhijom i spremni su da nam ukažu svaku pomoć. Ja pozdravljam hrabru vojsku velike bratske Rusije i izražavam divljenje celog našeg naroda na njenom izvanrednom držanju i samopožrtvovanju u borbi za zajednički cilj. Njenu borbu s najvećim divljenjem prate danas svi saveznici i ceo civilizovani svet. Ruska vojska, evo, već pet meseci s uspehom odbija napade Nemaca. Pored nje protiv neprijatelja bore se — može se reći — još samo Srbi na svom vlastitom zemljištu. Uzdužimo se u Bogu da ova borba nije uzaludna i da nije daleko čas naše zajedničke konačne pobjede, koja će biti i pobeda svih saveznika. Britanska Imperija i Sjedinjene Američke Države unose sve svoje neisprne materijalne i tehničke mogućnosti u borbu protiv neprijatelja. U svom poslednjem govoru G. Staljin je rekao: "Nemci se nalaze na kraju svojih snaga. Nemacki fašistički napadači stoje pred propašću. Nemačka će se kroz nekoliko meseci, pola godine, možda godinu dana, skrušiti pod težinom sopstvenih zločina."

A kada čas konačnog obračuna bude došao, onda ćemo krenuti svi u borbu složno i razbiti okove koje su nam mrski neprijatelji nametnuli. Pozivamo sve prave predstavnike naroda, sve one koji vole slobodu svoju i svoje Otadžbine, i naročito sve one hrabre sinove koji su se već podigli da tu slobodu brane oružjem u ruci, da se ujedine u zajedničkoj borbi protiv okupatora i nastavnika, stavljači se pod komandu komandanta svih jugoslovenskih oružanih snaga u zemlji, Draže Mihailovića.

Nemojte nasedati paklenom planu naših neprijatelja koji idu za tim da izazovu medjusobno ubijanje i bratobilački rat. Ko danas iz ličnih razloga ili ideološke razlike radi protivno, čini zločin prema svom narodu. Posvetimo se svi zajedničkom cilju: izvođenju slobode našeg naroda i vaskrsu Jugoslavije.

Da živi Nj. V. Kralj Petar II.
Zivela Jugoslavija.

RODJENDAN G. ĆERČILA

Tridesetog novembra proslavio je svoj 67. rođendan pretdsednik britanske vlade Winston Ćerčil.

Beležeci taj praznik g. Ćerčila, Službene Novine Kraljevine Jugoslavije pridružuju se željama izraženim u čestitci pretdsednika Kraljevske vlade armiskog generala g. Dušana T. Simovića za dug život Vinستona Ćerčila u interesu savezničke stvari, ostvarenja mira u Evropi i spašenja evropske civilizacije.

Čestitka pretdsednika Kraljevske vlade g. Simovića glasi:

"Na dan vašeg rođenja uzimam ovu srećnu priliku da vam u ime jugoslovenske vlade i svoje uputim najsrdačnije želje za dug život u korist savezničke stvari pod vašim sjajnim vodstvom. Uveren sam da će naša zajednička borba predvodjena Velikom Britanijom doneti slobodu Evropi i spašiti evropsku civilizaciju."

Na ovu čestitku pretdsednik Kraljevske vlade g. Simović dobio je telegrafski odgovor od g. Ćerčila kojim zahvaljuje na njegovoj ovakvoj poruci.

G. VINSTON CERCIL.

On November 30, the British Prime Minister, Mr. Churchill, celebrated his 67th birthday.

Recording that celebration of Mr. Churchill, the Official Gazette of the Kingdom of Yugoslavia shares the wishes expressed in the message by the President of the Royal Yugoslav Government, General Dušan T. Simović, for the long life of Mr. Churchill in the interest of the Allied cause, establishment of peace in Europe, and the preservation of European civilisation.

The message of the Yugoslav Prime Minister, General Simović, reads as follows:

"On the occasion of your birthday I take this happy opportunity of sending you, on behalf of Yugoslav Government and myself, heartiest wishes for long life in the interest of Allied cause under your brilliant leadership. I am convinced that under leadership of Great Britain our common struggle will bring freedom to Europe and save European civilisation."

The President of the Royal Yugoslav Government, General Simović, has received a telegram from Mr. Churchill thanking him cordially for his message.

БЕОГРАД ЛОНДОНУ

Pretdsednik beogradske opštine g. Dobrivoje Lazarević odaje priznanje i zahvalnost britanskoj prestonici. Govor održan na londonskom radiju 15.IX. 1941.

Govorim vam iz Londona, grada koji je bezpoštreno bio bombardovan od brutalne neprijateljske sile. Danas još uvek vide se tragovi svirepstva nemačkih aviona koji su nemilosrdno ispalili smrt nad Londonskim stanovništvom. Ali London je ostao gord i dostojanstven, kao što je uvek i bio. Danas u njemu vlasti duh kao i pre početka rata.

Razorene zgrade ne znače nikako da je razoren duh londonskog stanovništva, svesnog velikih dana kroz kojih danas prolazimo.

Kao pretdsednik opštine Grada Beograda, prestonice Jugoslavije, ju još uvek imam pred očima užase kojima je bio izložen Beograd na dan 6 i 7 aprila. Hiljadama nevinog našeg stanovništva nastradalo je tom prilikom, stotinama domova ostalo je opustošeno od onog istog neprijatelja koji danas pokušava da zagospodari Evropom. Ja sam svojim očima video hrabrost našeg Beograda prilikom grubog bombardovanja. Beograd je bez povoda bombardovan šest dana uzastopice samo zato što je u duši bio sa svima onima koji su se borili za pravednu stvar, za odbranu časti i dostojanstva, za slobodu naroda. Zrtve Beograda bile su mnogobrojne.

Njegove vrede i nasmejane ulice pokrivene su danas ruševinama. On je stajao na braniku slobode Jugoslavije i Balkana, kao što je London bio utocište svega onoga što mi danas nazivamo slobodom i nezavisanosti. Beograd je stradao ali ostao neoklanjan. Njegove zrtve ostale su kao večiti spomenik hrabrosti jednoga naroda, koji je izabrao pre smrti i stradanje, nego ponizanje i sramotu.

Danas je godišnjica od strahovitog bombardovanja Londona. Londonsko stanovništvo danas je gordo na svoju prestonicu koja je izdržala herojski sve mučke napade neprijateljskih aviona. London je miran i dostojanstven danas, isto tako kao što je bio pre godinu dana. On je pokazao i pouzdanje i hrabrost u danima

(Nastavak sa str. 12)

PALIMA U SLUŽBI OTADŽBINE

Priznanje poginulim članovima Kraljevske vlade Franu Kulovcu i Marku Dakoviću

Govor potpredsednika Kralj. vlade g. Slobodana Jovanovića održan na londonskom radiju 16. oktobra 1941

Danas se navršilo šest meseca od pogibije Marka Dakovića, člana vlade od 27. marta. Daković je bio jedan od najvrsnijih Crnogoraca svoga doba. Nosiо је u sebi sve vrline stare patrijarhalne Crne-Gore, sve njeno dojstvo i sve njeno junakstvo,—i u isto vreme bio je nadahnut verom mlade Crne-Gore u ideale demokratije. On je predosećao Jugoslaviju još pre njene postanja. Bio je uveren da Crna-Gora nema budućnosti bez ujedinjenja sa Srbijom, a da ni Srbiji ni Crnoj-Gori nema budućnosti bez jedne velike i moćne Jugoslavije. Sto je takodje Dakovića krasilo, to je njegovo uzorno poštjenje. On koji je mogao počagati prava na najviše počasti i položaje, nije nikada tražio za sebe ništa. Držeći se van stranaka, on je kao glas narodne svesti i savesti sudio svakoj stranci po zasluzi. Sa te svoje neumitne pravde, narod Crne-Gore gledao je u njega kao u nekog sveca koji visoko stoji iznad običnih iskušenja i pokliznula političkih ljudi.

U viadu od 27. marta stuplo je stoga što je smatralo da to nije partijska nego narodna v.lada, koja ima da posluži Otadžbini u časovima najveće opasnosti. U toj službi Otadžbine on je pao odmah prvih dana,—i ma koliko njegova smrt bila težak udar za naš narod, ona je potpuno u skladu s njegovim celim životom borca i mučenika. Junaci kao on ne svršavaju vek kod svoje kuće, u postelji, nego padaju na bojnom poju, s narodnom zastavom u ruci.

Neka je slava Marku Dakoviću!

PAVELIĆEVA ROPSKA SLUŽBA TUDJINU

Govor potpredsednika Kralj. vlade Dr. Jurja Krnjevića održan na londonskom radiju 11. oktobra 1941

Braćo Hrvati i sestre Hrvatice! Jučer se navršilo šest mjeseci, što je Hitlerova vojska ušla u Zagreb i što je pod zaštitom njemačkih bajoneta proglašena "slobodna i nezavisna Hrvatska država." Načinimo danas šest mesečnu bilancu toga razdoblja u životu hrvatskoga naroda. Već su prvi tjedni pokazali, koliko su Pavelić, Budak, Kvaternik, Zanić i cijelo njihovo društvo godinama bezstidno lagali hrvatskom narodu i obmanjivali ga kako oni tobože, hoće nezavisnu Hrvatsku.

Nije naime proteklo ni šest tjedana, što su ih Njemci doveli na vlast u Hrvatskoj, i već su se ta gospoda pokazala u pravom svjetlu: brže bolje su poletjeli u Rim i svoju "nezavisnu državu" prostrli pred noge Mussolinija i Victor Emanuela. Da je taj bezprimjerni korak izazvao ogromno ogrešenje u cijelom hrvatskom narodu, to je sasvim naravno. Cak je on naišao na oštru osudu i kod onih Pavelićevih pristaša, koji su bili povjerovali Pavelićevim i Budakovim lažima. Dobio sam više izvještaja u kojima su mi, opisani izražaj njihovoga velikoga razočaranja.

"Pa šta je Pavelić poludio", tako su se pitali, "još nije pravo ni primio vlast u Hrvatskoj, a već ju nosi na poklon Rimu." Međutim nije Pavelić bio lud, kad je pošao u Rim sa četredesetoricom kimavica, nego je kao prodana mješina izvršio ono, što se obvezao učiniti, dok ga je Mussolini uzdržavao u Italiji.

Talijanske su novine s "Corriere della Sera" na čelo tom prilikom na javu iznijele, da su godinu dana prije toga sklopili Mussoliniju i Ciano s Pavelićem sporazum o predaji Dalmacije l' o tomu, kako ima izgledati tako zvana nezavisna hrvatska država, ako jednom do nje dodje.

Bilo je sličnih dogovora i prije ali tu se Pavelić definitivno obvezao pomoći Mussoliniju da dodje do Dalmacije i da iz ostalog dijela Hrvatske učini pogoršano izdanje Albanije, a sam da odigra u Hrvatskoj onu ulogu, što ju je albanski izrod Verlazzi odigrao kad je tobože u ime albanskoga naroda ponudio Albaniju Mussoliniju i talijanskom kralju. Tako je Javelić izdao svoju "nezavisnu Hrvatsku" još prije nego li je do nje i došlo. Rodila se u laži, izdaji i nepoštenju, to joj je ostalo kao mlinski kamen zavezani oko vrata, koji je guši i sve dublje vuče u propast. Imajući posvema u rukama Pavelića, Mussolini se nije zadovoljio prvim postignutim uspjescima. Nema te prilike koju nisu "ustaše" upotrebili, da izraze svoju ropsku odanost Mussoliniju i Cianu. Ne zna čovjek tko se bijednije ponašao, dati Budak i Pavelić ili braća Lorković. Mussolini je to najbrutalnije izrabio.

Prihv. šest mjeseci "nezavisne" pruži cijeli niz primjera, kako je Italija sistematski sve jače zarobljivala Pavelićevu Hrvatsku. Nije bilo dosta Mussoliniju, što je u pristankom Pavelićevim već u početku pripojio Italiji Šibenik, Split i otroke nego je par mjeseci iza toga, tobože iz velike brigade za hrvatski narod, zapošeo cijelu hrvatsku i dalmatinsku obalu sa zaledjem sve do Karlovcu, Bihaća, Livna i Ivan Planine pred Sarajevom. Uz to su gotovo dnevno razne fašističke misije u Zagrebu a ustaške u Italiji. Dok tako Talijani postaju sve više gospodarima čistih hrvatskih krajeva—i sam Zagreb je dospio na granicu Hrvatske jer je udaljen jedva kojih 20 Km od Njemačke a 40 Km od Italije—istovremeno Italija gura Hrvatsku sve više prema istoku, u krajeve gde žive pomiješani Srbi i Hrvati. Talijani lukavo podjavuju zločinacku

Govor potpredsednika Kr. vlade g. Dr. Miha Kreka održan na londonskom radiju 6. oktobra 1941

Šest meseci je već prošlo, šest strašnih, sudbonosnih, divljački krvavih meseci za sve nas Slovence i celu Jugoslaviju. Šest meseci bolova, patnji i iskušenja. Šest meseci vatre u kojoj se luči zlato od nevaljalih sastavaka koji su ga počrivali i okruživali.

Sestog aprila 1941 Hitler i Mussolini su u prvoj zori dana mučke napali Jugoslaviju svim žestivom svoje naoružane snage. Svi se dobro sećate, dragi Beogradjani, kako su se rušile i palile vaše kuće, kako su se u nekoliko trenutaka najlepši delovi grada pretvorili u groblje, gomile ruševinu. Pod tim ruševinama prestali su toliki životi naših dragih i milih. Medju prvima, koji su morali dati život svoj u našoj prestonici bio je naš slovanački vodja, ministar Dr. Kulovec. Ovim mojim rečima želim, da se na najslromi način poklonimo njegovoj uspomeni i svim onih, koji su na taj dan naše narodne žalosti si njime zajedno poginuli kao prve nevine žrtve velike borbe za našu slobodu.

Ja sam bio kćer kuće. I kao član vlade nisam ni najmanje očekivao, da će nas neprijatelj napasti već taj dan, jer sam znao da su u toku još pregovori za častan mir. Velikim čudjenjem pratio sam prvu navalu aviona, koji su nosili nama svima namenjenu smrt. Iznenada dotreći moj služitelj i poviše: "Velika bomba je pala baš na kuću u kojoj stanuje g. ministar Dr. Kulovec. Vidite li sva je u dimu." Ja svojim očima nisam verovao. Ali nažalost obistinilo se. Još više. Kad sam izlazio iz kuće i zaustavio se pred vratima gdje je bomba napravila veliku rupu i raztrgla cev

vodovoda da je voda poplavila ulicu, nadošli su poštećnik ministra građevina, njegov žandar i šofer i javili mi strašnu vest, da je Dr. Kulovec ubijen pod ruševinama skloništa u koje je udarila bomba.

Ja sam se uputio odmah Komandantu trupa na Dedinju i zamolio ga, da pošalje vojnike za otkopavanje i spasavanje. Našao sam i ministra vojske, koji je odmah naredio sve što je bilo moguće učiniti, ali na žalost već nakon kratkog vremena, došao je izveštaj da o spasavanju ne može biti ni govor, jer ne postoji ni najmanja verovatnost da bi u ovim ruševinama još mogao biti živ. Ipak je ministar vojske naredio, da se otkopavanje najbržim tempom produži i da se Dr. Kulovec ako se nadje živ, preveze u bolnicu, a ako bude mrtav u katoličku crkvu Krista Kralja u Krunskoj ulici. Ja sam morao otići odmah na određeno mesto gde se je sastala vlada, a čuo sam, da su našli telo velikog pokojnika pod ruševinama sasvim raskomadano.

Prošle večeri još smo razgovarali pre nega je otišao na sednicu šefova grupa u predsedništvu vlade. Sav uzbudjen mi je govorio kako treba očuvati častan mir i da sve kani preduzeći u tome pravcu. A posle sednice večerale su zajedno sa g. ministrom Snijem i dugo razgovarali. Onda je Dr. Kulovec već bio potišten, izgubio je bio nadu i govorio je samo o strasnim patnjama naroda koje je predviđao. Rekao je: "Tako će strasno biti, da će još najbolje proći oni koji bi odatle umrli. Ali posle tih nezapanjenih muka očekujeće se mogućnost, da stvorimo veliku državu od Trigave do Crnoga mora."

To su moja letimična sećanja na poslednje trenutke velikog i preolagoga pokojnika. Njegova smrt obeležava onaj strasni dan u koji se nesreća, survala na nas. Za njim izginute hiljadu div-junaka za krst časnij i slobodnu zlatnu našu dinu i ponosne Jugoslavije. Krv je napojila zemlju, jauk i izdisaji ispunili su zrak kojim živimo.

Dr. Kulovec je otišao s onima koji su najveće žrtve doprineli. Kakav je bio u životu, takav i u smrti. Kako je u životu bio najpredaniji svakoj, pa i najtežoj dužnosti, nenadmašivo revnosten i marljiv narodni radnik, tako ga ni u žrtvi niko nije mogao preteći. Kako je Dr. Kulovec u životu voleo isinu, bio kristalno iskren, i otvorena srca tako je njegov oproštaj od nas zivo znamenje krute i veličanstvene istine. Kako je u životu uvek volio, da medju drugovima radi i preuzima najteže i najneprijatnije dužnosti, tako je u njegovoj smrti Bog uzdigao njegov primer potpune predanosti narodu i domovini.

U ovom kratkom vremenu od šest meseci mi smo Slovenci zajedno sa ostalom svojom jugoslovenskom braćom doprineli žrtvu u krvi i svemu što smo mogli i imali. Nas narod je nevin mučenik. Kao što nam je bomba raznela u paramparčad telo slovenačkog predsednika, koji je do poslednjeg dana svoga života radio za mir, spas i čast Jugoslavije, tako je za ovo pola godine neizmerno divljašvo naših dušmana raselilo i uništio nas slovenski narod, koji nikada u svojoj istoriji nije nikome nista nažao učino i nikada sa svojim susedima u neprijateljstvu živeo.

Da li može i sme ko verovati da bi ovo mučeništvo bilo bez svrhe, uzalud, bezrazložno. Naš um ne može zahvatiti budućnosti, ali srce i osećanje nam govore, da po zakonima pravda sve sadašnje žrtve moraju biti nagradjene. Gvozdena logika pravde i pravčnosti, koja uvek pobedjuje govori nam, da ne patimo radi naše prošlosti nego da je sve ovo moralno biti i desiti se radi naše budućnosti. Radi jednostavnog zadovoljenja pravde. Da se razgoliti i ispolji sav satanizam neprijatelja moralno je da bude prineto na žrtvu i slovensko jagnje. Kad dan neumitne pravde dodje neće neprijatelju moći biti izgovora i moraće da podnese pravednu kaznu koju će se pamti do kolena do kolena. Nad grobom Dr. Kulovca i svih Jugoslovena koji su izgrinuli iznje za naš narod i Otadžbu novog života i srećnija budućnost. Ova misao vodila mora prožeti svakog pojedinca u mučnim trenucima istraživanja. Krvava legitimacija naša uzbudjuje svet da sa ljubavlju i poštovanjem govori o nama. Narod velikih žrtava dostojeći je velike slobode. Narod nevinih žrtava zasluguje da potpuno bude sloboden.

Iz ove vere nek kliju neiscrpna naša ljubav prema narodu i postojbini naših otaca.

Dr. Kulovec je pao u Beograd. Tu je njegov grob; a grobovi ostalih slovenačkih žrtava posejani su po celoj prostranoj Jugoslaviji. Slovenačka muka i stradanje u ovim mesecima različita se od Triglava do Vardara. U Zagrebu je isto tako dobro poznata kao u Beogradu i Ljubljani. Evo koliko povezanosti sudbine. Mislimo, ugledajmo se, i učimo se. Velika država Južnih Slovena, država na Jadranu i na Balkanu, naša je budućnost. Nova Jugoslavija, novi naš zajednički dom, država izgradnja na principima ravnopravnosti i pravde i skladnih interesa, a medusobnom ljubavlju povezana, bit će majka svih Srba, Hrvata i Slovenaca.

Niko neka se ne vara: Saveznici traže Jugoslaviju. Jugoslaviju reda i rada. Jugoslaviju pravde i ravnopravnosti, Jugoslaviju ravnopravnih Srba, Hrvata i Slovenaca. Jugoslaviju sloga i pravde, koja treba da bude jak i solidan član i stub novog porečka u Evropi.

Neka nikoga ne zburjuje vihor paklenih sila koje danas haraju po našim krajevima, po Srbiji, po Hrvatskoj i Sloveniji. Podlost je to; zverstva su to; sto ih naši smrtni neprijatelji kuju i nameštaju; smrtni neprijatelji—koliko Srba, koliko Hrvata i Slovenaca. Preko svih zablude i gomile nezreća moramo svi jasno videti spisanočni cilj, koji neprimenljivo blesti u daljinu ozaren lučom sa groba Dr. Kulovca i ostalih mučenika koji su živote dali za Jugoslaviju.

Danas i svaki dan pomolimo se Bogu za večni pokoj njihovih duša a svaki trenutak života posvećujmo neprekidnom požrtvovnom radu za oslobođenje, da bi što pre zaslužili, da mir Gospodnji dodje u nas i na našu ljubljenu Domovinu.

PRVI DECEMBER U AMERICI

Manifestacije za zajednicu Srba, Hrvata i Slovenaca

Ove godine održane su proslave praznika našeg Ujedinjenja u Washingtonu, Detroitu, Čikagu i Nju-Jorku. Ovim proslavama prisustvovali su članovi Kraljevske vlade i veliki broj naroda.

U Detroitu ovaj proslavi prisustvovali su ministri g. Bogoš Jevtić i dr. Božidar Marković. Oni su održali vele govor o zajednici Srba, Hrvata i Slovenaca u Jugoslaviji i o potrebi jugoslovenske zajednice.

Između ostalog ministar dr. B. Marković kazao je: "Sva generacija, počevši sa Karadjordjem, radeći na oslobodjenju i ujedinjenju Srba, Hrvata i Slovenaca u Jugoslaviji i o potrebi jugoslovenske zajednice.

Između ostalog ministar dr. B. Marković kazao je:

"Sva generacija, počevši sa Karadjordjem, radeći na oslobodjenju i ujedinjenju Srba, Hrvata i Slovenaca u Jugoslaviji i o potrebi jugoslovenske zajednice.

Ministar g. Jevtić kazao je između ostalog: "Musolini mogao je ubiti našega Kralja, ali ni on ni Hitler neće uspeti da ubiju duh Jugoslavije. Jugoslavija je kategorički imperativ. Ona ni u kom slučaju ne može doći u pitanje. To nisu samo interesi Srba, Hrvata i Slovenaca, već je to interes budućega potekla u svetu—potekla na kome, pored naših saveznika, ima aktivno da učestvuje i Jugoslavija."

U Čikagu je takođe održan veliki zbor povodom proslave praznika narodnog Ujedinjenja. Na tom zboru porevede je bio drugi gradonačelnik, govorili su ministar dr. Sava Kosanović i profesor univerziteta dr. Furlan.

Ministar dr. Kosanović rekao je između ostalog: "Oni četnici koji se tamo bore, ne bore se za malu Srbiju, nego za veliku misao Jugoslavije i Balkana. Oni koji hode da smanje taj citl, treba da se sete male Srbije, koja izmučena preko A banije nije htela da primi pomoć od Italije, samo da nebi zgubila Dalmaciju. Oni koji rade proliva slike Srba i Hrvata, rade za račun Hitlera i Mussolinija."

U istom smislu govorio je i profesor Furlan.

U Washingtonu posle održanog blagodarenja priredjena je svećana vecera na kojoj je Kraljevski poslanik g. K. Fotić održao govor. On je istakao prigodne misli o prvom decembru.

U Nju-Jorku održana su blagodarenja u katoličkoj i pravoslavnoj crkvi, u prisustvu naših zvaničnih predstavnika. Prijestovale su i gospodje Krek, Jevtić i Čubrillović, kao i veliki broj Srba, Hrvata i Slovenaca.

U Čikagu je velikoj proslavi dana Ujedinjenja prisustvovao i han dr. Ivan Šubašić.

Stampa na engleskom jeziku u Čikagu, Detroitu, Vašingtonu i Nju-Jorku zabeležila je pomenute proslave. Naročito su Čikaška i Detroitska stampa podnukle prisustvo ministara gg. Markovića, Jevtića, bana Šubašića, i dr. Kosanovića u središtu iseljeničkog sveta. Veliki deo iseljeničke stampe posvetio je topu pažnju danu Ujedinjenju, objavivši govore gg. Ministara i članke o Ujedinjenju.

PORUKE ENGLESKOG PRIJATELJA

Ugledni engleski pisac i novinar g. T. Harison daje na londonskom radiju nedeljne komentare na našem jeziku o opštjoj situaciji. Objavljujemo jedan od tih govorova, koji je g. Harison održao 19.X. 1941.

Dragi prijatelji, svuda u Jugoslaviji!

Govori vam vaš stari prijatelj Harison. Pre svega, želim da izrazim simpatije celog britanskog naroda za naše jugoslovenske prijatelje u njihovim velikim patnjama pod tuđinskom upravom; naš govor, na užas i grozote koje podnosite, i našu čvrstu odluku da vam pomognemo da se oslobođite što pre od neprijatelja, koji vas drži u ropstvu, i da kaznimo one koji su se ogreli ili o vas i koji su pomagali zločincima u vašoj zemlji. Ne mogu da takodje ne izrazim naše iskreno privrženje za hrabrost i veštutu borbu koje jugoslovenske snage još vode u brdima—verni tradicijama naroda koji nije nikad podlegao sili, pa čak ni u toku peto-godišnjeg ropstva.

Nemacka se ponosi da je Evropa postala jedna velika tvrdjava. Ovo je možda tačno, ali ta je tvrdjava opredela na svih strana. U njoj se nalazi skoro sto miliona Nemaca. Ali ima barem 160 miliona potencijalnih neprijatelja u tvrdjavi. Kad nastupi čas da se sa svih strana moćnim napadima počne jurišati na ovu tvrdjavu, i Nemci budu morali da sva svoja sredstva u ljudstvu i materijalu stave u odbranu njenih kapija, tada će ovi Hitlerovi neprijatelji iz tvrdjave da udare.

Pripreme za taj čas stalno se čine. Na Srednjem Istoku izgradjuje se ogromna snaga spremna za napad. Za njom stoji već snažna indijska vojska od preko milion dobro izvežbanih i dobro naoružanih vojnika. Na Bliskom Istoku takođe, veliko se arm je formiraju i snabdevaju. U Sredozemnom moru, koje je Mussolini htio da učini talijanskim jezerom, sve više i više oseća se moć britanske mornarice i vazduhoplovstva. Na zapadu nadmoćnost u vazduhu prešla je skoro potpuno u britanske ruke, dok je prevlast na morima dokazana činjenicom da iz svih delova sveta nesmetano stizu mnogobrojni konvoji u britanske luke a neprijateljska akcija sada potpići vrlo malo brodova.

Dok su ove snage spremne, naši prijatelji u Jugoslaviji trebaju da se sećaju jedne stvari—da "u jedinstvu leži snaga." Neprijatelj je podelio Jugoslaviju fizički u mnogo delova; i upire sve svoje snage da ih mediano zavadi; i da jednu veru iskoristi protiv druge, upravljanjući se principom: podeli na vladaju. Obdje, prijatelji, da saradjujete u ovom radu uništenja separatističkim mislima. Odbijte da verujete pripomama koja vam neprijatelj podneće u namjeri da zavadi rođenu braću. Budući napredak i sigurnost svakoga od vas zavisi od uspostavljanja međne i jedinstvene Jugoslavije. Zbog toga ma šta Nemci i Italijani pokušali da vas nadele, ne dajte ostaće uvek verni u svojim srećima jugoslovenskom jedinstvu.

SLUŽBENI DEO

(Nastavak sa str. 2.)

M I

PETAR II
po milosti Božoj i volji narodnoj
KRALJ JUGOSLAVIJE

Na predlog Našeg Predsednika Ministarskog saveta, Ministra vazduhoplovstva i mornarice i Ministra vojske rešili smo i rešavamo,

Da se razreši:

dužnosti vojnog, pomorskog i vazduhoplovnog izaslanika u Francuskoj i Španiji, djen rafštabni pukovnik GERBA D. Vladimir i stavi na raspoređenje Ministru vojske.

Nai Pratsednik Ministarskog saveta, Ministar vazduhoplovstva i mornarice i Ministar vojske neka izvrši ovaj Uzak.

PETAR II.

Dj. Br. 111
30 novembra 1941. god.

London

Pretsednik Ministarskog saveta, Ministar unutrašnjih poslova, Ministar vazduhoplovstva i mornarice i zastupnik Ministra vojske,

Armiški djeneral
D. T. Simović s.r.

MINISTARSKA REŠENJA

Rešenjem br. 6080 od 30 avgusta tek. godine, Dr. Ivan Subotić, Kraljevski poslanik i opunomoćeni Ministar na raspoređenje, postavljen je za Delegata Kraljevske vlade za pitanja Crvenog Krsta u Sjedinjenim Američkim državama i delegata pri Američkom Crvenom Krstu.

Na osnovu § 103 stav 1 i 194 tačka 16 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine

R E S A V A M :

da se Nedjelko Klenak, pomoćni-ekspeditör desete položajne grupe Kraljevskog poslanstva u Sofiji, otpusti iz državne službe.

Ministar inostranih poslova
Dr. M. Ničić s.r.

1 septembra 1941 godine
u Londonu

Na osnovu § 99 stav 1 i 103 stav 1 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine

R E S A V A M :

da se postave:

Dr. Lazar Marković, pisar VIII položajne grupe Kraljevskog poslanstva u Rimu za pisara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Branislav Subotić, pisar VIII položajne grupe Kraljevskog konsulata u Baru za pisara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Svetislav Milišavljević, pisar VIII položajne grupe Kraljevskog generalnog konsulata u Trstu za pisara VIII položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Dr. Milan Marković, pisar VIII položajne grupe Kraljevskog generalnog konsulata u Skadru za pisara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Dragovan Šepić, pisar VIII položajne grupe Kraljevskog poslanstva u Sofiji za pisara iste položajne grupe Ministarstva inostranih poslova;

Hinko Samec, kancelarijski činovnički pripravnik Kraljevskog generalnog konsulata u Trstu za kancelarijski činovnički pripravnika Ministarstva inostranih poslova;

Božidar Djordjević, kancelarijski činovnički pripravnik Kraljevskog generalnog konsulata u Trstu za kancelarijski činovnički pripravnika Ministarstva inostranih poslova.

Ministar inostranih poslova,
8. oktobra 1941 godine Dr. M. Ničić s.r.

MINISTARSTVO VOJSKE

Kraljevine Jugoslavije

Dj. Br. 38

24. oktobar 1941 godine

London

Na osnovi prikupljenih izveštaja i izveštaja Načelnika Staba Vrhovne komande O. Ob. Br. 80/41, utvrđeno je da su niže navedeni oficiri jugoslovenske vojske stupili u ređove oružane sile ilegalne i od neprijatelja našem narodu nametnute Hrvatske države i vlade, i to:

1) vazduhoplovni pukovnik Švarc F. Mati;
2) vazduhoplovni pukovnik Makijedo P. Jakov;

3) vazduhoplovni pukovnik Dragičević T. Ivan;

4) vazduhoplovni pukovnik Goriup L. Zdenko;

5) vazduhoplovni pukovnik Robčić L. Dragutin;

6) vazduhoplovni pukovnik u penziji Navratil M. Miroslav;

7) vazduhoplovni potpukovnik Loria L. Vladimir;

8) vazduhoplovni potpukovnik Pirc F. Franjo;

9) vazduhoplovni potpukovnik Getaldić Švarc F. Ilko;

10) vazduhoplovno-tehnički potpukovnik Dorčić M. Mihailo;

11) vazduhoplovni major Pupis F. Ivan;

12) vazduhoplovni kapetan I klase Adum L. Romeo;

13) niži vojno-tehnički činovnik I klase vazduhoplovno-tehničke struke Krelija L. Vilko i

14) vazduhoplovni kapetan II klase Dobnik A. Janko.

Na osnovi čl. 120 Tač. b, prvi i drugi stav

Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice,

R E S A V A M :

da gore navedeni oficiri izgube čin i

da se oglaše za vojne begunce.

Pretsednik Ministarskog saveta i

Ministar vazduhoplovstva i mornarice

Armiški djeneral

D. T. Simović s.r.

MINISTARSTVO VOJSKE

Kraljevine Jugoslavije

Dj. Br. 135

2 decembra 1941

London

Na osnovi izveštaja našeg generalnog konzula u Cagliaridu od 1 i 19 novembra t.k. godine, zavedenih u poverljivom delovodniku Ministarstva za 1941. godinu pod Pov. Dj. Br. 192 i 239 utvrđeno je, da je konjički potpukovnik Kotljarevski M. Vladimir stupio u službu Nemačke kao agent.

U vezi prednjeg, a na osnovi čl. 120 tač. b, prvi i drugi stav Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice,—

R E S A V A M :

da konjički potpukovnik Kotljarevski M. Vladimir izgubi čin i da se oglaši za vojne begunce.

Pretsednik Ministarskog saveta i

zastupnik Ministra vojske,

Armiški djeneral

D. T. Simović s.r.

RESAVAM:

da gore navedeni oficiri izgube čin i da se oglaše za vojne begunce.

Pretsednik Ministarskog saveta i zastupnik Ministra vojske,

Armiški djeneral

D. T. Simović s.r.

(Nastavak sa str. 10)

kada je neprijatelj mislio da će slomiti otpor engleskog naroda. On će umeti da se otupe i u budućnosti svakom pokušaju brutalnosti neprijatelja.

Na današnji dan setimo se sa pjetetom žrtava palih prilikom prošlogodišnjeg bombardovanja Londona. Neka je slava njegovim žrtvama koja su pila za božu budućnost ne samo Engleske nego i svih naroda, zelenih sloboda. Neka je vetrano sramen svinjatu koji su dali žrtve za pobedu dobra nad zlom u svetu. Kako mučenici Beograd, tako i London danas su vegani jednom tesnom vezom uzajamnog stražarstva. Neka je slava Londonu koji nije preumjao nikada u krajnjem

</div